

Examination of the Trust and Self Efficacy Levels in the Romantic Relations of Married Individuals Who Were Exposed to Physical, Sexual and Emotional Abuse in Childhood*

Ece KARA^{a*} (ORCID-ID-0000-0002-6427-9069)

Fulya YÜKSEL ŞAHİN^b (ORCID-ID-0000-0003-3454-2142)

^a Süleyman Demirel Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Isparta/Türkiye

^b Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İstanbul/Türkiye

Article Info

DOI: 10.14812/cufej.742489

Research Article

Article history:

Received 25.05.2020

Revised 09.12.2020

Accepted 19.03.2021

Keywords:

PhysicalAbuse,
SexualAbuse,
EmotionalAbuse,
Trust,
Self-Efficacy

Abstract

In the study, it was examined whether physical, sexual and emotional abuse in the childhood, gender, duration of marriage and marriage style significantly predicted the trust and self-efficacy levels of married individuals in their romantic relationships. A total of 531 married individuals, took part in the research. In the study, "Childhood Trauma Questionnaire", "Dyadic Trust Scale" and "Self-Efficacy Scale in Spouse" and "Personal Information Form" were used. Linear Regression analysis was used to analyze the data. The research findings demonstrate that physical, sexual and emotional abuse in childhood are significant predictors of the trust levels of married individuals in their romantic relationships. On the other hand, exposure to physical and emotional abuse in childhood significantly predict the self-efficacy levels of married individuals in romantic relationships, while sexual abuse in childhood does not. The results of the research are discussed in the light of relevant literature and some suggestions are presented.

Çocukluk Döneminde Fiziksel, Cinsel ve Duygusal İstismara Uğrayan Evli Bireylerin Romantik İlişkilerindeki Güven ve Öz Yetkinlik Düzeylerinin İncelenmesi

Makale Bilgisi

DOI: 10.14812/cufej.742489

Araştırma Makalesi

Makale Geçmişi:

Geliş 25.05.2020

Düzeltilme 09.12.2020

Kabul 19.03.2021

Anahtar Kelimeler:

Fiziksel İstismar,
Cinsel İstismar,
Duygusal İstismar,
Güven,
Öz Yetkinlik

Öz

Araştırmada, çocukluk döneminde fiziksel, cinsel ve duygusal istismara uğramanın, cinsiyetin, evlilik süresinin ve evlilik şeklinin evli bireylerin romantik ilişkilerindeki güven ve öz yetkinlik düzeylerini anlamlı olarak yordayıp yordamadığı incelenmiştir. Araştırmaya, 531 evli birey katılmıştır. Araştırmada, "Çocukluk Örselenme Yaşantıları Ölçeği", "İkili İlişkilerde Güven Ölçeği" ve "Eşle İlişkide Öz Yetkinlik Ölçeği" ve "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda çocukluk döneminde fiziksel, cinsel ve duygusal istismara uğramanın evli bireylerin romantik ilişkilerindeki güven düzeylerinin anlamlı yordayıcıları olduğu bulunmuştur. Araştırmanın sonucunda, çocukluk döneminde fiziksel ve duygusal istismara uğramanın evli bireylerin romantik ilişkilerindeki öz yetkinlik düzeylerinin anlamlı yordayıcıları olduğu bulunmuştur. Ancak, çocukluk döneminde cinsel istismara uğramanın evli bireylerin romantik ilişkilerindeki öz yetkinlik düzeylerinin anlamlı bir yordayıcısı olmadığı bulunmuştur. Araştırmanın bulguları, ilgili literatür ışığında tartışılmış ve öneriler sunulmuştur.

*This study was supported by Scientific and Technological Research Council of Turkey (TUBITAK Project Number: 118K404).

* Author: ecekara@sdu.edu.tr

Introduction

Marriage is a significant type of relationship that affects people's lives emotionally, socially, biologically, and economically. Individuals get married to meet their needs for love and approval, to live together in safety and solidarity, to satisfy their sexual needs and continue their lineage (Gladding, 2013; Kalkan & Ersanlı, 2008; Özgüven, 2000), and to legally secure their individual and social rights such as property sharing and inheritance (Baş & Cengiz, 2018). Marriage brings couples together with their personality traits, family patterns, and past experiences. They try to create and adapt to a shared life with their positive and negative childhood experiences, value judgments, and certain patterns of thought they have internalized. Thus, marriage is a union that is also shaped by the experiences of both partners. An example to these past experiences is the parental relations and experiences formed by the individuals during childhood.

Family is the area where a child experiences socialization and interpersonal relations for the first time. A healthy parent-child relationship inside the family could significantly contribute to a happy childhood for the individual. Positive past experiences also positively contribute to marital life during adulthood. On the other hand, individuals who had an unhealthy parent-child relationship are likely to have problems in adulthood both in their interpersonal relations and their relationship with their partners in marriage. Being exposed to positive parental behaviors during childhood positively influence individuals' psychological development, while being deprived of such positive behaviors has adverse effects upon individuals' mental development, a fact that has been highlighted by researches (Kalkan & Yalçın, 2012).

The psychoanalytical approach suggests that personality development in adulthood is determined by the bonds and experiences with parents during the first years of life (Geçtan, 1993). Anna Freud noted that how children behave depend on the neglect, loving or non-loving approach of their parents and whether they value or look down upon their children (Freud, 2003). Given that the effects of childhood experiences persist throughout life, parent-child relations can be said to leave indelible marks in people's lives. Thus, it is believed that childhood abuse experiences adversely affect both interpersonal relationships and marriage lives of individuals in adulthood. In line with this assumption, psychodynamic couple therapists also highlight the importance of unresolved childhood conflicts in restoring destructive relationships and unhappiness, as well as unconscious motivations in partner selection (Pines, 1996)

Childhood neglect and abuse are categorized under physical abuse, sexual abuse, and neglect. Physical abuse results in bodily harm with negative impact upon emotional development, education, and social development. It leads to decreased self-confidence, low impulse control, a high level of anxiety, destructive behavior patterns, substance abuse and psychiatric disorders in children (Gökler, 2002; Veltkamp & Miller, 1994; cited by Aydın & İşmen, 2003). The effects of sexual abuse start in childhood and persist into adulthood, and it is a kind of abuse that leaves psychological scars (Keskin & Çam, 2005). Children who are victims of sexual abuse usually do not talk about it with anyone due to feelings of guilt and shame (Friedrich et al., 2001). Unlike physical and sexual abuse, there is a lack of tangible evidence in emotional abuse. It may be a standalone phenomenon or coexist with the other types of abuse. Neglect, on the other hand, refers to cases where care and protection as the child's fundamental needs are not provided and his or her physical, emotional, and educational needs are not satisfied due to malice or ignorance and is also termed as "maltreatment" (Polat, 2007).

According to the developmental approach, a healthy adulthood depends on the feeling of trust that a child builds toward his or her family during the developmental stages (Polat, 2007). In families where abuse occurs, the parent-child relationship is damaged and both self-confidence and parental trust of the child are harmed (Akbaş, 2001). The self-image suffers in individuals who were exposed to neglect and abuse in childhood. In adulthood, such individuals are likely to experience dyadic trust issues (Durmuşoğlu & Doğru, 2006). The theory of attachment argues that the bond of trust develops at an early age between the baby and its caregiver (Bowlby & Ainsworth, 1991; Shaver & Fraley, 2000). Solmuş (2002) noted that the mother-infant relationship that is formed at an early age influences the romantic relationships established in adulthood. The relationship of trust formed in childhood is

transferred in adulthood from the caregiver to the person with whom an intimate relationship is built or to the spouse. Just as babies feel their mothers' trust and support when she is near, spouses also need each other's support and feeling of trust in adulthood.

Bowlby argues that trust is an emotional bond that is formed with the caregiver in childhood and this feeling resurfaces in adulthood relationships. Relationships are built upon and maintained with trust (Tarhan, 2015b). The relationships that lack trust are both tiring and destructive for the people involved (Richo, 2014). When trust is lacking in a relationship, the individuals may display hostile behaviors towards one another, which may include raising one's voice, blaming or holding the other one responsible (Covey & Merrill, 2016). Building a relationship of trust is particularly difficult when one or both partners feel a lack of trust (Duffey & Haberstrah, 2011). In interpersonal relationships, trust is the sum of past experiences and current interactions. Two factors are highly important in building trust, which involve the beliefs about the predictability and consistency of a partner's behavior (Rempel et al., 1985). Negative past experiences of one partner are likely to influence his or her trust toward the spouse in adulthood. Being exposed to inconsistent behaviors and abuse by parents is believed to damage the feeling of trust in the relationship when similar behaviors are displayed by the person's spouse.

Differences in attachment styles affect the growth or decline of a relationship over time. Individuals who are more securely attached and have high self-esteem positively influence the development of trust in a relationship (Simpson, 2007a, as cited in Keleş, 2018). However, individuals with negative past experiences either feel a stronger need to be close to their spouses, complain of their lack of interest in themselves, have a fear of abandonment, and thus lack trust in their relationships (Levine & Heller, 2018, Hazan & Shaver, 1987) or do not show enough care to their spouses and prefer being left alone (Bowlby, 2003). Under such circumstances, the person avoids trusting his or her spouse (Levine & Heller, 2018), thereby damaging the trust of the spouse as well.

It is reported in the literature that childhood traumatic experiences significantly impact people's social and relational dynamics both in childhood and adulthood. As is noted by researchers, the effects of neglect and abuse experiences may appear immediately or surface after many years (Felitti, 2002). Experiences of childhood abuse not only affect dyadic trust, but is also believed to have an adverse effect upon one's beliefs about their marital self-efficacy. Based on Bandura's social cognitive theory, self-efficacy belief about marriage is defined as a person's belief that s/he possesses the behavioral skills needed to build and maintain a successful marriage relationship (Cihan Güngör, 2007). Marriage is a type of relationship that requires interpersonal communication between spouses. Individuals with high self-efficacy in such relationships are assumed to have a flexible relationship based on devotion and trust. Nevertheless, negative childhood experiences influence people's attachment styles, causing them to form unhealthy relationships in adulthood (Bartholomew & Horowitz, 1991). There are certain studies showing that such negative experiences negatively affect marriage relationships in adulthood (Nguyen, Karney, & Bradbury, 2017; Whisman, 2006).

Çubuk (2015) stresses the fact that negative self-image tends to be stronger in individuals who were exposed to traumatic experiences in childhood. And individuals with negative self-image are expected to have a low level of self-efficacy. Such people are also assumed to have a weak belief that they can perform the expected behaviors that are required to maintain the marriage relationship. Our literature review revealed a lack of research on the correlation between childhood traumatic experiences and dyadic trust. Yet, there are studies that examine the relationship between attachment styles and trust; and marriage satisfaction and trust. For instance, Brown (2001) found that a positive correlation exists between secure attachment and trust and these two variables are also predictors of marriage attitudes. Asif and Saim (2018) concluded that trust has a significant predictive value for marriage satisfaction.

Our literature review did not show any study that examines the relationship between marital self-efficacy and childhood traumatic experiences. Yet, correlations between social self-efficacy, behavioral disorders, and childhood traumatic experiences have been studied by researchers. In the relevant literature, for example, Hussain and Munaf (2012) found that individuals who have been victims of

emotional abuse have lower self-efficacy levels, while Iwaniec (2006) and Yates (2007) showed that individuals who have been exposed to abusive experiences have low self-efficacy.

As concepts, marriage and family are the fundamental constituents of the social structure. Therefore, research on these concepts have a prominent place in the literature. To build marriage relations on firm grounds, both spouses are supposed to have feelings of trust, love, and respect toward one another. Yet, it is known that the foundations for such feelings are laid at an early age. Trust and attachment issues that develop as a result of childhood abuse are likely to resurface in intimate relationships in adulthood in the form of relational/marital distrust. And this is expected to have an adverse impact upon the spouses' beliefs that they can build and maintain a successful marriage.

We have reviewed the studies on the relationship of demographic variables such as the duration and form of marriage and gender with marital self-efficacy and dyadic trust and found reports of a correlation between the duration of marriage and marital self-efficacy (Erus, 2013). Furthermore, there are studies which found a correlation between the form of marriage and marital adjustment, which has been noted to be closely related to marital self-efficacy (Demir Erbil & Hazer, 2018), and also between marital adjustment and gender (Güngör, 2007; Yıldız, 2012). In addition, no research has been found on the relationship between the form of marriage and trust, while correlation has been found between the duration of marriage and trust (Larzelere & Huston, 1980); and gender and trust (Çetinkaya et al., 2011). The findings of these studies are elaborated in the Discussion section.

Additionally, research has been conducted on the impact of childhood traumatic experiences on marital life (Nguyen, Karney, & Bradbury, 2017; Whisman, 2006). On the other hand, we have found no research that deals with the correlation between childhood traumatic experiences and trust and self-efficacy of married individuals in their romantic relationships in a Turkish context. This lack of research on the subject has been the motive behind the present study. In this regard, this study is believed contribute to the literature. Child neglect and abuse is a vital social problem which relates to several disciplines in the literature. Much of the recent research has shown that children are victims of violence at home, at school, and in many other areas. We believe that preventive and therapeutic intervention in this area will make great contributions to the adulthood relationships of the individuals involved. Given that abuse may lead to disruptions in a person's intimate relationships in the long run, conducting the present research on married individuals is expected to be of value for the researchers who carry out studies on family and couple counseling. For this purpose, in this study, we examined whether being a victim of physical, sexual and emotional abuse in childhood, gender, the duration and form of marriage significantly predict the levels of trust and self-efficacy of married individuals in their romantic relationships.

Method

Research Model

This is a descriptive and relational study intended to demonstrate whether physical, sexual, and emotional abuse in childhood, gender, duration of marriage, and form of marriage significantly predict the self-efficacy and trust levels of married individuals in their romantic relationships.

Study Group

The study was conducted with a total of 531 married individuals. Purposive and snowball sampling method was used to access the participant group. 40.9% of the participants were male (n=217), and 59.1% were female (n=314). 2.8% of the study participants belonged to the age group 19-25 (n=15, $\bar{x}$ =22); 20.5% to the age group 26-30 (n=109, $\bar{x}$ =28); 19.0% to the age group 31-35 (n=101, $\bar{x}$ =33); 16.4% to the age group 36-40 (n=87, $\bar{x}$ =38) and 41.2% to the age group 41 and above (n=219, $\bar{x}$ =51). As far as duration of marriage is concerned, 33.5% reported that they have been married for 0-5 years (n=178); 17.1% for 6-10 years (n=91); 13.7% for 11-15 years (n=73); 12.6% for 16-20 years (n=67) and 23.0% for 21 years or more (n=122). 22.4% of the participants said they got married in a pre-arranged marriage (n=119), while 77.6% got married after dating (n=412). Furthermore, 0.9% of the participants have

primary school degree (n=5); 0.6% secondary school degree (n=3); 7.3% high school degree (n=39); 57.4% university degree (n=305); and 33.7% (n=179) have graduate degree.

Data Collection Tools

The study employs the “Childhood Trauma Questionnaire”, “Partner Relationship Subfactor of the Marital Self-Efficacy Scale” and “Dyadic Trust Scale” as well as “Personal Information Form”.

Childhood Trauma Questionnaire

This questionnaire was developed by Bernstein et al. (1994; cited in Aslan & Alparslan, 1999) in order to screen for traumatic experiences that occur before the age of eighteen. The questionnaire was adapted into Turkish by Aslan & Alparslan (1999). It is a 5-point Likert-type scale consisting of 40 items. It comprises three subfactors, which are physical abuse, emotional abuse and neglect, and sexual abuse. Construct validity was checked as part of the validity study for the scale. The construct validity analysis revealed correlations at the significance level of .01 among its subfactors and in respect of its relations with the Beck Depression Scale. The reliability analysis yielded a Cronbach’s Alpha of .96 for the scale; and between .94 and .96 for the subfactors. Split-half reliability was found to be .96. (Aslan & Alparslan 1999). As part of the research, Cronbach’s Alpha is .87 for the subfactor “Physical Abuse”; .91 for the subfactor “Emotional Abuse and Neglect”; and .81 for the subfactor “Sexual Abuse”.

Partner Relationship Marital Self-Efficacy Scale

It is a subfactor of Marital Self-Efficacy Scale which was developed by Cihan Güngör and Özbay (2008). The Partner Relationship Self-Efficacy Scale is of 5-point Likert-type instrument which consists of 19 items. The scale was subjected to validity and reliability testing. A factor analysis was implemented for construct validity as part of the scale’s validity analysis. The first factor consists of nineteen items with loads varying between .49 and .89. the first factor accounts for 44.95% of the total variance and consists of statements about partner relationships (Cihan Güngör & Özbay, 2008). The reliability analysis yielded a Cronbach’s Alpha coefficient of .96 for the subfactor “partner relationship”. As part of the research, Cronbach’s Alpha was found to be .93 for the scale.

Dyadic Trust Scale

The scale was developed by Larzelere and Huston (1980), and subjected to validity and reliability testing by Çetinkaya et al. (2008). It is used as a total score and consists of 7 items. Items 1 and 2 of the scale are inversely rated. The total score is obtained by adding the scores on each items, with the maximum possible score being 49 and the minimum being 7. High scores point out to a high degree of trust in the relationship. Reliability tests for the scale yielded a positive and statistically significant correlation coefficient pertaining to the split-half reliability ($r = .86$; $p < .001$). In addition, the Cronbach’s Alpha coefficient was found to be .89 (Çetinkaya et al., 2011). As part of the study, the Cronbach’s Alpha coefficient was calculated to be .90.

Personal Information Form

Prepared by the researchers, the Personal Information Form contains questions intended to identify the gender, duration of marriage and forms of marriage for the married individuals.

Data Analysis

In the decision dated 01/03/2018 no 73613421-604.01.02-E.1803010356 issued by Yıldız Technical University Ethical Board in its meeting on 28/02/2018, the Board declared that their review did not reveal any unethical finding for the research.

The researchers incorporated into a booklet the assessment tools and “Informed Consent Form” administered to the targeted study group as part of the study. Furthermore, the scales were also converted into a link through Google Forms that could be filled in electronically.

SPSS 21 was employed for data analysis. To solve the problem, we first examined the kurtosis and skewness coefficients to determine whether there exists a normal distribution in the scores obtained in “Partner Relationship Self-Efficacy Scale” and “Dyadic Trust Scale”. Besides, we also performed the Durbin-Watson test to see whether the scores involve autocorrelation, which is a reason of systematic errors. The results are presented in Table 1.

Table 1.

Kurtosis and Skewness Values for Relational Trust and Self-Efficacy and the Durbin-Watson Test

Variable	N	Skewness	Kurtosis
Relational Trust	531	1.67	2.86
Relational Self-efficacy	531	1.03	.98
Variables vs. Relational Trust and Relational Self-Efficacy			Durbin-Watson Test
Physical Abuse- Relational Trust			1.87
Sexual Abuse- Relational Trust			1.97
Emotional Abuse- Relational Trust			1.89
Physical Abuse- Relational Self-Efficacy			1.90
Sexual Abuse- Relational Self-Efficacy			1.93
Emotional Abuse- Relational Self-Efficacy			1.92
Gender- Relational Trust			1.92
Duration of Marriage- Relational Trust			1.88
Form of Marriage- Relational Trust			1.87
Gender- Relational Self-Efficacy			1.90
Duration of Marriage- Relational Self-Efficacy			1.89
Form of Marriage- Relational Self-Efficacy			1.89

In data analysis, we first examined the kurtosis and skewness coefficients to determine whether there exists a normal distribution in the scores obtained in “Dyadic Trust Scale” and “Partner Relationship Self-Efficacy Scale”. The skewness coefficient was found to be 1.67 and the kurtosis coefficient was found to be 2.86 for the Dyadic Trust Scale; while the Partner Relationship Self-Efficacy Scale yielded a skewness coefficient of 1.03 and a kurtosis coefficient of .98. It is acceptable that skewness and kurtosis are within the range of +2, -2 for the data group. It is reported in the literature that, as far as the Dyadic Trust Scale is concerned, a kurtosis coefficient of more than 2 would not constitute any problem, as the sample size is larger than 100 (n=531) (Tabachnick & Fidell, 2015). Moreover, according to the Durbin-Watson test conducted to determine the presence of any autocorrelation, DW= 1.87 for Physical Abuse-Relational Trust; DW= 1.97 for Sexual Abuse-Relational Trust; DW= 1.89 for Emotional Abuse-Relational Trust; DW=1.90 for Physical Abuse-Relational Self-Efficacy; DW= 1.93 for Sexual Abuse-Relational Self-Efficacy; DW= 1.92 for Emotional Abuse-Relational Self-Efficacy; DW=1.92 for Gender-Relational Trust; DW= 1.88 for Duration of Marriage-Relational Trust; DW=1.87 for Form of Marriage-Relational Trust; DW=1.90 for Gender-Relational Self-Efficacy; DW= 1.89 for Duration of Marriage-Relational Self-Efficacy; DW=1.89 for Form of Marriage-Relational Self-Efficacy. The Durbin-Watson Test did not reveal any autocorrelation. For a Durbin-Watson Test value of 1.5 – 2.5 indicates that correlation does not exist (Kalaycı, 2010).

In order to check for multicollinearity in the study, Pearson Moment Product Correlation Analysis was performed and the results are given in Table 2.

Table 2.

The Results of the Pearson Moment Product Correlation Analysis on the Relationship between Physical Abuse, Emotional Abuse, Sexual Abuse, Relational Trust, and Self-Efficacy

Variables	1	2	3	4	5
Sexual Abuse	-	-.14**	.31**	-.20**	-.07
Emotional Abuse		-	-.45**	.22**	.37**
Physical Abuse			-	-.25**	-.20**
Relational Trust				-	.43**
Relational Self-Efficacy					-

** $p < .01$

As seen from Table 2, the intervariable correlation ranges between $r = -.45$ and $r = .43$. There is no multicollinearity since the correlation value is below .90 (Tabacknick & Fidell, 2015).

The dependent variables of the study are “Dyadic Trust” and “Self-Efficacy in Partner Relations”, while the independent variables are being exposed to physical, sexual, and emotional abuse. The scores obtained from each of the sub-factors were coded as a dummy variable (Büyüköztürk, 2002). The computation formula for this purpose was “mean score $\pm$ 1 standard deviation”. The scores below the mean were coded as 0 (zero), while the scores above the mean were coded as 1 (one). A Simple Linear Regression Analysis was carried out for data analysis. The significance level was taken as .05 for the study.

Findings

A linear regression analysis was performed to determine whether exposure to physical, sexual, and emotional abuse in childhood significantly predict trust levels of married individuals in their romantic relationships. Table 3 shows the analysis results on the mean trust scores of married individuals in their romantic relationships according to being exposed to physical, sexual, and emotional abuse in childhood.

Table 3.

The Results of Linear Regression Analysis and Mean Scores on Whether Exposure to Physical, Sexual, and Emotional Abuse in Childhood Predict Trust Levels of Married Individuals in their Romantic Relationships

Predictor Variable	B	Standard B	T	P	F	p	R	R ²
Constant	43.37		90.19	.00	29.36	.00	.25	.06
Physical Abuse	4.17	.25	5.42	.00				
Physical Abuse		$\bar{X}$			SS			
Low			43.36		6.66			
High			39.19		9.74			
Predictor Variable	B	Standard B	T	P	F	p	R	R²
Constant	42.31		108.45	.00	20.18	.00	.20	.04
Sexual Abuse	4.48	.20	4.49	.00				
Sexual Abuse		$\bar{X}$			SS			
Low			42.31		7.60			
High			37.83		10.16			
Predictor Variable	B	Standard B	T	P	F	p	R	R²

Constant	39.35		68.13	.00	23.88	.00	.22	.05
Emotional Abuse	3.69	.22	4.89	.00				
Emotional Abuse			$\bar{X}$	SS				
Low			39.35					9.48
High			43.03					7.10

As seen in Table 3, being a victim of physical abuse in childhood is a significant predictor of romantic relationship trust in married individuals ($R=.25$, $R^2=.06$; $F=29.36$, $p<.00$; $t=5.42$, $p<.00$). Another point demonstrated by Table 3 is that the mean romantic relationship trust score for the married individuals with low exposure to physical abuse in childhood ($\bar{X}=43.36$, $Ss=6.66$) is significantly ($t=5.42$, $p<.00$) higher than the mean romantic relationship trust score of those with high exposure to physical abuse in childhood ($\bar{X}=39.19$, $Ss=9.74$).

According to Table 3, being a victim of sexual abuse in childhood is a significant predictor of trust levels of married individuals in their romantic relationships ($R=.20$, $R^2=.04$; $F=20.18$, $p<.00$; $t=4.49$, $p<.00$). A comparison between the mean romantic relationship trust scores reveals that married individuals with low exposure to sexual abuse in childhood ($\bar{X}=42.31$, $Ss=7.60$) have significantly ($t=4.49$, $p<.00$) higher scores than those with high exposure to sexual abuse in childhood ($\bar{X}=37.83$, $Ss=10.16$).

As for emotional abuse, it is clear from Table 3 that being a victim of emotional abuse in childhood is a significant predictor of trust levels of married individuals in their romantic relationships ($R=.22$, $R^2=.05$; $F=23.88$, $p<.00$; $t=4.89$, $p<.00$). In addition, the mean romantic relationship trust score is significantly ($t=4.89$, $p<.00$) lower for the married individuals with low exposure to emotional abuse in childhood ($\bar{X}=39.35$, $Ss=9.48$) when compared to those with high exposure to emotional childhood abuse ($\bar{X}=43.03$, $Ss=7.10$).

Another aim of the research was to determine whether being exposed to physical, sexual, and emotional abuse in childhood significantly predict self-efficacy levels of married individuals in their romantic relationships. For this purpose, a linear regression analysis was performed, whose results are given in Table 4. The table also shows the mean self-efficacy scores of married individuals in their romantic relationships according to being exposed to physical, sexual, and emotional abuse in childhood.

Table4.

The Results of Linear Regression Analysis and Mean Scores on Whether Exposure to Physical, Sexual, and Emotional Abuse in Childhood Predict Self-Efficacy Levels of Married Individuals in their Romantic Relationships

Predictor Variable	B	Standard B	T	P	F	p	R	R ²
Constant	82.97		122.97	.00	18.53	.00	.20	.04
Physical Abuse	4.65	.20	4.30	.00				
Physical Abuse			$\bar{X}$	SS				
Low			82.97					5.12
High			78.32					6.96
Predictor Variable	B	Standard B	T	P	F	p	R	R ²
Constant	81.32		145.44	.00	2.14	.15	.07	.00
Sexual Abuse	2.09	.07	1.46	.15				
Sexual Abuse			$\bar{X}$	SS				

Low			81.32				11.74	
High			79.23				10.27	
Predictor Variable	B	Standard B	T	P	F	p	R	R²
Constant	75.91		98.41	.00	73.71	.00	.37	.13
EmotionalAbuse	8.65	.37	8.59	.00				
Emotional Abuse		$\bar{X}$			SS			
Low		75.91			12.72			
High		84.56			9.42			

According to Table 4, exposure to childhood physical abuse is a significant predictor of self-efficacy levels of married individuals in their romantic relationships ($R=.20$, $R^2=.04$; $F=18.53$, $p<.00$; $t=4.30$, $p<.00$). Furthermore, the mean self-efficacy score in romantic relationships was found to be significantly ($t=4.30$, $p<.00$) higher for the married individuals with low exposure to childhood physical abuse ($\bar{X}=82.97$, $Ss=5.12$) when compared to those with high exposure to childhood physical abuse ($\bar{X}=78.32$, $Ss=6.96$).

Table 4 demonstrates that exposure to childhood sexual abuse is not a significant predictor of self-efficacy levels of married individuals in their romantic relationships ($R=.07$, $R^2=.00$; $F=2.14$, $p>.05$; $t=1.46$, $p>.05$). No significant ($t=1.46$, $p>.05$) difference was found between the mean romantic relationship self-efficacy scores of the married individuals with low exposure to childhood sexual abuse ($\bar{X}=81.32$, $Ss=11.74$) and those with high exposure to childhood sexual abuse ($\bar{X}=79.23$, $Ss=10.27$).

As is clear from the table, exposure to childhood emotional abuse is a significant predictor for the self-efficacy levels of married individuals in their romantic relationships ($R=.37$, $R^2=.13$; $F=73.71$, $p<.00$; $t=8.59$, $p<.00$). The mean romantic relationship self-efficacy scores were compared for the participants and the score for the married individuals with low exposure to childhood emotional abuse ($\bar{X}=75.91$, $Ss=12.72$) was found to be significantly ($t=8.59$, $p<.00$) lower than the score of those with high exposure to childhood emotional abuse ($\bar{X}=84.56$, $Ss=9.42$).

The study also aimed to determine whether gender, the duration of marriage, and the form of marriage significantly predict the trust levels of married individuals in their romantic relationships, for which a linear regression analysis was performed and the findings are summarized in Table 5. The table shows the mean trust scores of married individuals in their romantic relationships according to gender, duration of marriage, and form of marriage.

Table5.

The Results of Linear Regression Analysis and Mean Scores on Whether Gender, Duration of Marriage, and Form of Marriage Predict Trust Levels of Married Individuals in their Romantic Relationships

Predictor Variable	B	Standard B	T	P	F	p	R	R²
Constant	37.92		35.36	.00	12.81	.00	.15	.02
Gender	2.57	.15	3.58	.00				
Gender		$\bar{X}$			SS			
Female		40.49			8.55			
Male		43.06			7.51			
Predictor Variable	B	Standard B	T	p	F	p	R	R²
Constant	40.96		81.74	.00	2.75	.10	.07	.01

Predictor Variable	B	Standard B	T	p	F	p	R	R ²
Duration of Marriage	1.18	.07	1.66	.10				
Duration of Marriage			$\bar{X}$		SS			
0-10 Years			40.96		8.47			
11 Years and Longer			42.14		7.96			
Form of Marriage			$\bar{X}$		SS			
Dating			41.54		8.41			
Prearranged			41.55		7.61			

Table 5 shows that gender is a significant predictor of the trust levels of married individuals in their romantic relationships ($R=.15$, $R^2=.02$; $F=12.81$, $p<.00$; $t=3.58$, $p<.00$). In addition, the mean romantic relationship trust score is significantly ($t=3.58$, $p<.00$) higher for the male participants ($\bar{X}=43.06$, $Ss=7.51$) when compared to the female participants ($\bar{X}=40.49$, $Ss=8.55$).

Duration of marriage is not a significant predictor of the trust levels of married individuals in their romantic relationships ($R=.07$, $R^2=.01$; $F=2.75$, $p>.05$; $t=1.66$, $p>.05$). There is no significant ($t=1.66$, $p>.05$) difference between the mean romantic relationship trust score of the individuals who have been married for 0-10 years ($\bar{X}=40.96$, $Ss=8.47$) and that of the individuals who have been married for 11 years and longer ($\bar{X}=42.14$, $Ss=7.96$).

Another finding is that the form of marriage is not a significant predictor of the trust levels of married individuals in their romantic relationships ($R=.00$, $R^2=.00$; $F=.00$, $p>.05$; $t=.01$, $p>.05$). No significant ($t=.01$, $p>.05$) difference was found between the mean romantic relationship trust scores of the individuals who married after dating ($\bar{X}=41.54$, $Ss=8.41$) and those who had prearranged marriage ($\bar{X}=41.55$, $Ss=7.61$).

In order to determine whether gender, the duration of marriage, and the form of marriage significantly predict the self-efficacy levels of married individuals in their romantic relationships, a linear regression analysis was performed. Table 6 gives the analysis results and provides the mean romantic relationship self-efficacy scores of married individuals according to gender, duration of marriage, and form of marriage.

Table 6.

The Results of Linear Regression Analysis and Mean Scores on Whether Gender, Duration of Marriage, and Form of Marriage Predict Self-Efficacy Levels of Married Individuals in their Romantic Relationships

Predictor Variable	B	Standard B	T	P	F	p	R	R ²
Constant	87.84		59.06	.00	24.61	.00	.21	.04
Gender	4.95	.21	4.96	.00				
Gender			$\bar{X}$		SS			
Female			82.89		10.76			
Male			77.94		12.03			
Predictor Variable	B	Standard B	T	P	F	p	R	R²
Constant	82.31		117.81	.00	8.59	.00	.13	.02

Duration of Marriage	.292	.13	2.93	.00				
Duration of Marriage		$\bar{X}$			SS			
0-10 Years		82.31			11.02			
11 Years and Longer		79.40			11.89			
Predictor Variable	B	Standard B	T	P	F	p	R	R²
Constant	81.38		143.49	.00	3.60	.06	.08	.01
Form of Marriage	2.27	.08	1.90	.06				
Form of Marriage		$\bar{X}$			SS			
Dating		81.38			11.71			
Prearranged		79.11			10.76			

As seen in Table 6, gender was found to be a significant predictor of the self-efficacy levels of married individuals in their romantic relationships ($R=.21$, $R^2=.04$; $F=24.61, p<.00$; $t=4.96$, $p <.00$). A comparison between the mean romantic relationship self-efficacy scores ascertained that female participants ($\bar{X}=82.89$, $Ss=10.76$) had a significantly ($t= 4.96$, $p<.00$) higher score than male participants ($\bar{X}=77.94$, $Ss=12.03$).

The scores for duration of marriage were also examined and this variable was found to be a significant predictor of the self-efficacy levels of married individuals in their romantic relationships ($R=.13$, $R^2=.02$; $F= 8.59$, $p<.00$; $t=2.93$, $p <.00$). The mean romantic relationship self-efficacy scores were compared for the participants and the mean score of the individuals who have been married for 0-10 years ($\bar{X}= 82.31$, $Ss= 11.02$) is significantly ($t=2.93$, $p<.00$) higher than those who have been married for 11 years and longer ($\bar{X}=79.40$, $Ss=11.89$).

Finally, according to Table 6, the form of marriage is not a significant predictor of the self-efficacy levels of married individuals in their romantic relationships ($R=.08$, $R^2=.01$; $F= 3.60$, $p>.05$; $t=1.90$, $p >.05$). There is no significant ($t=1.90$, $p>.05$) difference between the mean romantic relationship self-efficacy scores of the individuals who married after dating ($\bar{X}=81.38$, $Ss=11.71$) and those who had prearranged marriage ($\bar{X}= 79.11$, $Ss=10.76$).

Discussion & Conclusion

As a result of the study, it was found that being a victim of physical, sexual, and emotional abuse in childhood are significant predictors of the trust levels of married individuals in their romantic relationships. It was also found that married individuals with a low level of childhood physical abuse have significantly higher levels of trust in their romantic relationships, when compared to those who were exposed to a high level of physical abuse in childhood. Childhood experiences of physical abuse causes a decline in a person's self-confidence (Aydın & İşmen, 2003). Individuals who lack self-confidence are likely to have a low level of trust in their spouses and relationships in adulthood. Being exposed to physical abuse has also been reported to have negative effects upon the victims' emotional and social development (Gökler, 2002). In a relationship that involves a high level of trust, the partners develop positive, sincere, and health communication, tolerance and acceptance, predisposition to collaboration, care and love toward one another (Covey & Merrill, 2016). On the other hand, it is believed that it would be more difficult for an individual whose emotional and social development have been adversely affected to establish healthy communication with and show tolerance toward his/her spouse, thereby building a relationship based on trust. Given all these factors, individuals who were victims of physical abuse in their childhood are likely to feel worthless and thus, feel unhappy and lack trust in their marriage or other adulthood relationships. For to build dyadic trust, a person first needs to have self-confidence and a positive mental state. It will be hard for individuals who were victims of

physical abuse in their past and are still experiencing its adverse effects in adulthood to establish healthy relationships based on trust.

The results of this study demonstrate that married individuals with a low level of sexual abuse in their childhood have significantly higher trust levels in their romantic relationships, when compared to those who were exposed to a high level of childhood sexual abuse. Children who are victims of sexual abuse are extremely avoidant of interpersonal communication and social relations or show excessive intimacy to others. Such children who have also been harmed emotionally try to stay away from emotional relationships both in childhood and adulthood or to the contrary, may demand excessive intimacy from the other party due to their strong need for emotional attachment (Tackett, 2002). And this indicates that these individuals cannot develop secure attachment. Such people are expected to either develop a kind of relationship that lacks trust both in themselves and their spouses as they try to avoid their spouses or to develop excessive intimacy and have a fear of abandonment as they are likely to believe they do not receive enough care and fail to build a relationship of trust in the end. It has been reported in the literature that individuals who have been victims of sexual abuse in their childhood tend to have negative attitudes and feelings toward marriage and wait for a longer time to get married (Larson & LaMont, 2005). This finding suggests that such traumatic childhood experiences have possible negative effects such as distrust, depression, and relational avoidance, which may resurface in marital relationships in adulthood. We reviewed the literature and found no research that studies the relationship between childhood traumatic experiences and trust in romantic relationships. Still, we found research on the impact of childhood traumatic experiences upon marital relationship in support of these findings. Nguyen et al. (2016) noted that adults who were victims of abuse in childhood experience stress in their marital relations and that physical and sexual abuse leads to distrust and weak relationships.

Another point of this study shows us that married individuals with low exposure to emotional abuse in childhood have significantly lower levels of trust in their romantic relationships than those who were exposed to high levels of emotional abuse in childhood years. As in other types of abuse, children who are exposed to emotional abusive experiences are also expected to have lower dyadic trust in adulthood because as is confirmed by the theory of attachment, trust in romantic relationships is influenced by past experiences. Rempel et al. (1985) note that trust in romantic relationships is influenced not only by past experiences, but also by current experiences. In this regard, even if a person experienced emotional abuse in childhood, s/he can still establish a trust-based relationship with his/her spouse if they currently have a positive and healthy relationship. Geller and Porges (2014) argue that the failure to achieve secure parental attachment at an early age causes emotional disturbances in adulthood. On the other hand, if secure relational attachment is achieved in adulthood, neural networks in the brain that play a role in the feeling of safety may heal through social participation (cited by Yüksel-Şahin, 2019). Even if a person was a victim of emotional abuse in childhood, s/he may recover from its negative effects over time. Varia and Abidin (1999) reported that individuals who manage to recover from the adverse effects of emotional abuse and neglect establish higher quality relationships, compared to those who actively keep the effects of past abuses alive. In a similar vein, Reyome (2009) noted that those who recover from the effects of emotional abuse over time see positive changes in their marital relations and satisfaction. Moreover, it is believed that experiences of abuse cannot be a standalone factor in the formation of trust in romantic relationships, where different variables (i.e.; love, respect, value, care, affection, etc.) should also play a role.

In the present study, it was also found that being exposed to physical and emotional abuse in childhood are significant predictors of self-efficacy levels of married individuals in their romantic relationships. Yet, being a victim of sexual abuse in childhood is not a significant predictor of self-efficacy of married individuals in their romantic relationships.

According to the study results, married individuals with low exposure to physical abuse have significantly higher levels of self-efficacy in their romantic relationships than those with high exposure to childhood physical abuse. Childhood abuse is considered to be a risk factor for mental health and

developing a positive self-image. People with negative self-image are likely to have low self-confidence and low self-belief that they can get a job done. They are also assumed to have low self-efficacy toward performing expected behaviors to maintain a sound marital relationship. Therefore, negative psychological impacts of childhood physical abuse are believed to have a negative effect on individual self-belief in maintaining marital relationship in adulthood in a healthy manner. Moreover, individuals who have low impulse control and display antisocial behaviors due to physical abuse cannot be expected to have relational harmony with their partners in marriage. For marital self-efficacy is defined by certain behavioral skills such as openness to communication and control of negative affect (Lopez et al., 2007). For this reason, individuals who were victims of childhood physical abuse are thought to lack these skills in their marital relationships. We could not find any research in the literature on the relationship between childhood physical abuse experiences and marital self-efficacy.

The present study found no significant differences in the levels of self-efficacy in romantic relationships between the married individuals with low and high exposure to childhood sexual abuse. In another study, Soğucak (2009) underlined that individuals with sexual abuse experiences in their past have difficulties in older ages with their attitudes toward the opposite sex and self-confidence. Zarpag (2004a) found that people with a history of being sexually abused have problems in maintaining their adulthood relationships and sexual harmony with their partners, which often results in separation or divorce. In the light of these results, it is expected that sexual abuse experiences in childhood negatively and significantly predict marital self-efficacy. Nevertheless, a majority of childhood traumatic experiences involve cases of incest, which are usually kept secret (Çavlin Bozbeyoğlu, 2009). Despite their prevalence in society, only five to ten percent of sexual abuse cases are known as they are usually concealed (Turhan, Sangül, & İnandı, 2006). Because it is highly difficult for both children and adults to report sexual abuse. An abused child or adult may completely avoid talking about the issue as s/he is afraid of social stance and being stigmatized. For this very reason, it is possible that the participants of the present study might have avoided sharing their sexual abuse experiences if any in related questions. In addition, although being a victim of sexual abuse in childhood is certainly a risk factor for mental health, protective factors such as social support, strong personality characteristics, and coping skills may facilitate coping with the negative effects of childhood trauma and protect the individual from such negative effects in the future. We did not find any research in the literature that examines the correlation between marital self-efficacy and sexual abuse experiences in childhood.

The results of the present study demonstrate that married individuals with low exposure to childhood emotional abuse have significantly lower levels of self-efficacy in romantic relationships than those with high exposure to emotional abuse in childhood. This finding is not compatible with the results reported in the literature. Relevant research has shown that many psychological problems that arise in adulthood such as depression, suicide, addictions, and anxiety disorders are the result of childhood exposure to emotional abuse (Young & Widom, 2014). Given the negative impact of childhood traumatic experiences upon individual self-confidence and self-image, it is expected that emotional abuse experiences are a negative and significant predictor of marital self-efficacy. Individuals who have been victim of emotional abuse display insecure attachment in their relationships, a fact that is frequently emphasized in the literature (Tackett, 2002). Insecurely attached individuals either avoid establishing relationships altogether or may be more self-giving toward their spouses and use effective coping strategies to solve their marital problems as they feel under pressure due to their fears of being abandoned. These are the characteristics of people with high marital self-efficacy (Cihan Güngör, 2007). Thus, we believe that individuals who were exposed to emotional abuse in childhood may actively use all their resources in adulthood as they are afraid of any potential harm to their marriage, thereby harbor the belief that they are able to maintain their marriage successfully. However, we found no studies in the literature that examine the relationship between emotional abuse experiences and marital self-efficacy. Existing research usually deal with the correlation of emotional abuse experiences with marital adjustment, self-efficacy, and interpersonal relations with different results. Tencer (2002) found that people who were exposed to emotional abuse are less competent in their interpersonal relationships when compared to those who were not. Koçmarlar and Akbağ (2018) found that perceived

emotional abuse from the parents do not significantly contribute to predicting social self-efficacy. Therefore, we believe that it will be useful to examine the relationship between emotional abuse and marital self-efficacy using the data obtained from different sample groups.

According to the results of this study, gender is a significant predictor of the trust levels of married individuals in their romantic relationships; yet, the duration and form of marriage do not significantly predict the trust levels of married individuals in their romantic relationships.

Another study result is that men have significantly higher levels of trust in their romantic relationships than women. Larzelere and Huston (1980) concluded in their study that women have higher trust than men. On the other hand, Çetinkaya et al. (2011) found higher trust levels for men than women, which they mainly attributed to cultural characteristics. Larzelere and Huston (1980) mentioned “benevolence” and “honesty” as the main attributions particularly used for married women in intimate relationships. Similarly, Çetinkaya et al. (2011) noted that concepts such as loyalty, domesticity, and chastity usually define reliability of women and men find women more reliable in this respect. The literature contains diverse results. Çetinkaya et al. (2011) and Keleş (2018) concluded that men have higher trust levels than women, while Larzelere and Huston (1980) found the opposite result that women have higher trust than men.

Another result of this study is that duration of marriage is not a significant predictor of trust in romantic relationships. Dyadic trust consists of past and present experiences. Given that it takes time to build dyadic trust, partners are expected to develop more trust as they get to know each other better by spending time together. However, dyadic trust is also associated with not lying, consistency, sincerity, self-confidence, honesty, and self-disclosure, whose presence in a relationship is believed to help building a trust-based relationship between partners. If a relationship lacks these factors, then time would not be enough to develop relational trust on its own. Covey and Merrill (2016) noted that inter-partner trust has to do with positive, candid, and healthy communication and partners’ intimacy toward one another. Thus, sincerity and inter-partner dynamics matter more than the time spent together, a result that is corroborated by the literature. Then, it would be safe to argue that dyadic trust and duration of marriage are not exactly different to provide an example to the research in the literature on the correlation between these two variables, Larzelere and Huston (1980) concluded that newlyweds have higher trust than couples who have been together for a longer time.

From the study results, we conclude that the form of marriage is not a significant predictor of trust in romantic relationships. Partner selection and marriage are critical decisions that will affect individuals for a lifetime. It is highly important for partners to get to know each other well and experience a relationship in the premarital stage. Individuals should know one another in all aspects and witness consistent behaviors from their partners for building trust in romantic relationships. Therefore, partners who got to know each other through dating are assumed to have higher trust in their marriage. Yet, researchers argue that trust has three components, which are the self, the other person of interaction, and the characteristics of the existing situation between the two. It is noted that in the case of a change in any of these components, a person’s ideas, attitudes, feelings, and behaviors about trusting another person are also subject to change (Hardin, 2003; cited by Keleş, 2018). As a result, for couples who marry after dating or through prearranged marriage, it is assumed that a relationship of trust can be established if both partners have benevolent and honest personality traits and have positive communication in general. In our study group, the partners’ expectations from the marriage and from each other are met, which might be the reason why we could not find significant differences in their levels of relational trust. For both types of marriage, i.e.; prearranged marriage and marriage through dating, we believe that they might have established a trust-based relationship by getting to know their partners. We have found no research in the literature on the relations between these two variables.

As another study result, we found that gender and duration of marriage are significant predictors of self-efficacy levels of married individuals in their romantic relationships. Yet, it was found that the form of marriage is not a significant predictor of self-efficacy levels of married individuals in their partner relationships. Another finding was that women have significantly higher levels of self-efficacy in their

romantic relationships when compared to men. Applied to the context of marital relations by Lopez et al. (2007), self-efficacy was conceptualized as the ability to establish open communication with one's partner, the trust in one's ability to build relationships, and the ability to support the partner when there are feelings of anger or resentment. Also, the literature demonstrates that with increasing relational self-efficacy beliefs, problem-solving skills (Doherty, 1981b); inter-partner and relational harmony, and relational satisfaction (Lopez & Lent, 1991) also improve. To put it differently, for high marital self-efficacy beliefs, individuals are supposed to have positive communication skills, effective problem-solving beliefs, and a high level of partner harmony. The results in the literature suggest that when faced with a problem, women tend to display more positive communication than men (Taştan, 1996); and display higher problem-solving skills than men (Beştepe, Erberk, Saatçioğlu, & Eradamlar, 2010). These findings can be used to explain why women have higher marital self-efficacy beliefs than men. On the other hand, Erus (2013) found no significant differences between gender and relationship with partner, which is a factor of marital self-efficacy. In the literature, there is research on the correlation between gender and marital adjustment, which is closely associated with marital self-efficacy (Güngör, 2007). Yıldız (2012) found that marital adjustment is predicted by gender.

This study also found that individuals who have been married for 0-10 years have significantly higher self-efficacy in their romantic relationships when compared to those who have been married for 11 years and longer. During the first years of marriage, partners have a strong belief that they can solve problems effectively; however, there might be a decline in both their problem-solving beliefs and their efforts toward effective communication over time due to changing responsibilities in life as they have and raise children. Particularly when children start leaving home due to marriage or education, partners may feel that they are left without a purpose. During this period which is termed as the "empty home syndrome" by Canel (2007), a decline is possible in the partners' marital self-efficacy. We have detected a limited number of studies that corroborate this study result. Erus (2013) found that partner-related self-efficacy belief significantly differs in favor of newlyweds.

According to the results of this study, the form of marriage is not a significant predictor of self-efficacy for married individuals in their romantic relationships. Marital self-efficacy requires strong communication skills and high intimacy between the partners. Such kind of relationship could be established both in traditional arranged marriages and in marriages that are concluded after a period of dating. This study result demonstrates that both participant groups who had prearranged marriages and got married after dating can develop communication by getting to know their partners during marriage and can use effective coping methods to solve their problems. This finding can be possibly attributed to the fact that a majority of the participants are university graduates or have a higher education level. We have not found any research in the literature that examines the relationship between marital partner self-efficacy and the form of marriage. Yet, in the literature on marital adjustment and form of marriage, some studies report better marital adjustment for individuals who got married after dating (Demir Erbil & Hazer, 2018), while some others found no significant differences between these two variables (Demiray, 2006).

In the light of the study results and the relevant studies in literature in general, one can argue that childhood experiences affect both childhood and other periods of life. A multitude of psychological, physiological, social, and emotional problems arise from childhood traumas and persist into adulthood when left untreated. This is a risk factor that prevent individuals from forming healthy interpersonal relations and have satisfying marital or romantic relationships. Arguably, marital relationships constitute an important factor for the reemergence of traumatic experiences. With marriage, individuals build new relationships. Negative childhood experiences could be remembered in the relationship with the partner. Individuals who were exposed to childhood abuse and cannot recover from the negative effects of such experiences may find it difficult to build emotional and physical intimacy with their spouses and feel love, trust, and devotion. And this is likely to cause conflicts and disagreements with the spouse. It is of vital importance to recover from the ongoing effects of trauma so that a trustful and healthy relationship can be established between the partners. Moreover, besides being a victim of physical, sexual, and emotional abuse during childhood, there can be many other factors with potential impact

upon the trust and self-efficacy levels of married individuals in their romantic relationships. For instance, trust and self-efficacy may depend on whether individuals possess psychological resilience (Masten, 2001; Newman, 2005); communication skills, stress coping skills (Yüksel-Şahin, 2009), assertiveness (Voltan, 1980), and problem-solving skills (Yıldız-Köseoğlu, 2006); whether they are hopeful or not; and their socioeconomic levels (including education level, occupation, economic income, etc.), and many other variables. When humans and psychology are in question, there are a multitude of factors that affect the traits possessed. Since this study was conducted with married individuals with different genetic characteristics, different environmental circumstances, and different biological characteristics, the results obtained are different. In addition, 90 percent of our study group consists of university graduates and are in the medium- and high-income levels. This particular study group might also have affected our study results.

Study Limitations

This study has certain limitations.

- In the study, the analysis of the childhood experiences of neglect and abuse were based on the participants' responses to the Childhood Trauma Questionnaire. Some of the data about the childhood traumatic experiences might be missing as the participants might have forgotten about or chose not to disclose their traumatic experiences.
- Childhood traumatic experiences were assessed with the help of the questions found in the administered questionnaire; yet, further detailed assessment is needed as to the duration of trauma, the perpetrator or the participant's relationship with this person.
- Incest experiences were not analyzed as part of this study. Incest involves traumatic experiences inside the family, which is the first place where children build trust relationships for the first time. This particular trauma is believed to cause greater damage in the person's adulthood relationships. In this regard, we believe that further research that involves incest victims will contribute to the literature.
- Finally, the study data were collected both through Google Forms in an electronic environment and in the form of a booklet. Two different formats were used for data collection, which might also affect study results.

Certain suggestions can be made for further research to be conducted in the light of the results of the present study. These suggestions are listed below.

Suggestions

- The research conducted in Turkey involves a great deal of studies on self-efficacy; yet, the amount of research on marital self-efficacy is fairly limited. In this respect, there is a need for further research that associate marital self-efficacy with different variables and new data to be obtained from different sample groups.
- Similarly, the research literature is limited on the concept of dyadic trust. Partner trust relationships or trust relationship during dating should be examined with different sample groups.
- Of our study participants, 57.4 percent are university graduates and 33.7 percent received graduate education. Since awareness levels may differ in sample groups with different education levels, further research is needed to see whether this factor causes any variation in research results.
- The literature abounds with research on marital experiences. Childhood traumatic experiences are believed to negative affect both marriages and individuals' relations with their children. Such individuals tend to ignore these negative childhood experiences. However, given the long-term negative effects of such traumatic experiences that persist into adulthood, therapeutic interventions will be useful in adulthood instead of ignoring what happened.

- Furthermore, therapeutic interventions could be made or training programs could be developed as part of marriage and family counseling so as to raise the awareness of individuals who were exposed to childhood trauma; to help them resolve their traumatic past experiences before marriage; and to increase their readiness for marriage and marital self-efficacy beliefs.

Türkçe Sürümü

Giriş

Evlilik, insanın yaşamını duygusal, sosyal, biyolojik ve ekonomik açılardan etkileyen önemli bir ilişki biçimidir. Bireyler sevgi ve beğenilme ihtiyaçlarını karşılamak, güven içinde birlikte yaşamak, dayanışma içinde olmak, cinsel ihtiyaçlarını doyurarak kendi nesillerini devam ettirmek (Gladding, 2013; Kalkan & Ersanlı, 2008; Özgüven, 2000), mal paylaşımı, miras gibi bireysel ve sosyal haklarını yasalarla güvence altına almak için (Baş & Cengiz, 2018) evlenirler. Evlilikle beraber çiftler, kişilik özellikleri, aile yapıları ve geçmişten getirdikleri deneyimlerle bir araya gelirler. Çocukluktan getirdikleri olumlu ve olumsuz yaşantıları, değer yargıları ve içselleştirdikleri bazı düşünce kalıplarıyla birlikte ortak bir yaşantı oluşturmaya ve bu yaşama uyum sağlamaya çalışırlar. Bu nedenle evlilik, kadın ve erkeğin geçmiş yaşantılarının yansımalarıyla da şekillenen bir birlikteliktir. Geçmiş yaşantılara örnek olarak, bireylerin çocukluk döneminde kendi ebeveynleriyle kurduğu ilişkiler ve deneyimler gösterilebilir.

Çocuğun ilk sosyalleşme ve kişiler arası ilişkileri tecrübe etme alanı ailesidir. Aile içindeki ebeveyn-çocuk arasındaki ilişkinin sağlıklı olması, bireyin mutlu bir çocukluk yaşantısı geçirmesine önemli bir katkı sağlayabilir. Olumlu geçmiş tecrübelerin yetişkinlik yıllarında da evlilik yaşantısına katkısı olumlu olur. Diğer yandan, ebeveyn-çocuk ilişkisini sağlıklı geçiren bireylerin ise, yetişkinlikte hem kişiler arası ilişkilerinde hem de evliliğinde eşyle kuracağı ilişkilerde problem yaşamaları olasıdır. Çocukluk dönemini olumlu anne baba davranışları ile geçiren bireylerin, ruhsal gelişimleri olumlu etkilenirken; yoksun geçiren bireylerin ruhsal gelişimlerinin olumsuz etkilendiği araştırmacılar tarafından da vurgulanmaktadır (Kalkan & Yalçın, 2012).

Psikanalitik yaklaşıma göre, yaşamın ilk yıllarında anne-babayla kurulan bağlar, deneyimler yetişkinlik yıllarında kişilik gelişiminin belirleyicisidir (Geçtan, 1993). Anna Freud, çocukların davranışlarının anne ve babalarının ihmeline, sevgi ya da sevgisiz yaklaşımlarına, çocuğa değer vermesine ya da küçümsemelerine bağlı olduğunu belirtmiştir (Freud, 2003). Çocukluk yaşantılarının etkisinin yaşam boyu devam ettiği göz önünde bulundurulduğunda, ebeveyn-çocuk arasında kurulan ilişkilerin, bireylerin hayatlarında kalıcı izler bıraktığı söylenebilir. Bu durumda çocukluk çağındaki istismar yaşantılarının da bireylerin yetişkinlikte hem kişiler arası ilişkilerini hem de evlilik yaşantılarını olumsuz yönde etkileyen tecrübeler olduğu düşünülmektedir. Psikodinamik kökenli çift terapistleri de bu varsayımı destekler nitelikte, yıkıcı ilişkilerin ve mutsuzluğun onarımında, eş seçimindeki bilinç dışı motivasyonlarda çözümlenmiş çocukluk çatışmalarına vurgu yapmaktadır (Pines, 1996)

Çocukluk çağı ihmal ve istismar davranışları fiziksel istismar, cinsel istismar, duygusal istismar ve ihmal olmak üzere incelenmektedir. Fiziksel istismarın sonucunda, bedensel zararların yanı sıra duygusal gelişim, eğitim yaşantısı ve sosyal gelişim de olumsuz yönde etkilenir. Fiziksel istismar çocuklarda öz güveni azaltır, düşük dürtü kontrolüne, yüksek düzeyde anksiyeteye, yıkıcı davranış örüntülerine, maddenin kötüye kullanımına ve psikiyatrik rahatsızlıklara neden olur (Gökler, 2002; Veltkamp & Miller, 1994; akt., Aydın & İşmen, 2003). Cinsel istismar etkileri, çocukluk döneminde başlayıp yetişkinliğe kadar devam eder ve psikolojik etkiler bırakan bir istismar çeşididir (Keskin & Çam, 2005). Cinsel istismara uğrayan çocuklar, genellikle suçluluk ve utanç duyguları içinde bu durumdan kimseye bahsetmezler (Friedrich ve diğ., 2001). Duygusal istismarda, fiziksel ve cinsel istismarda olduğu gibi somut bulgulara rastlanmaz. Tek başına olabileceği gibi diğer istismar türleriyle beraber de görülebilir. İhmal ise çocuğun temel ihtiyaçları olan bakım ve korunmanın sağlanamaması, kötü niyet ya da eğitimsizlikten kaynaklı fiziksel, duygusal ve eğitimsel ihtiyaçlarının giderilmemesi durumu olup, "kötü bakım" olarak da adlandırılmaktadır (Polat, 2007).

Gelişimsel yaklaşıma göre, çocuğun sağlıklı bir yetişkinlik dönemi geçirmesi, gelişimsel dönemlerde ailesine karşı yaşadığı güven duygusuna bağlıdır (Polat, 2007). İstismarın yaşandığı ailelerde, aile ve çocuk arasındaki ilişki zarar görür, çocuğun hem kendisine hem de ailesine olan güveni zedelenir (Akbaş, 2001).

Çocukluk döneminde ihmal ve istismara uğrayan bireylerin benlik algısı zedelenir. Bu kişilerin yetişkinlikte ikili ilişkilerindeki güven konusunda problem yaşamaları olasıdır (Durmuşoğlu & Doğru, 2006). Bağlanma kuramı, güven ilişkisinin bebek ve bakım veren arasında erken yaşlarda geliştiğini belirtmektedir (Bowlby & Ainsworth, 1991; Shaver & Fraley, 2000). Solmuş (2002), erken yaşta kurulan anne-bebek ilişkisinin, yetişkinlikte kurulacak olan romantik ilişkileri de etkilediğini belirtmiştir. Çocukluk yıllarında kurulan güven ilişkisi yetişkinlikte bakım veren kişiden yakın ilişki kurulan kişi ya da eşe aktarılır. Bebeklerin annesinin yanında olduğunda, onun güvenini ve desteğini hissettiği gibi yetişkinlikte eşlerin de birbirinin desteğine ve güven duygusuna ihtiyacı olmaktadır.

Bowlby'ye göre güven, çocuklukta bakım verenle oluşan duygusal bir bağıdır ve bu duygu yetişkinlikte bireyin kurduğu ilişkilerde kendini gösterir. İlişkiler güven üzerine kurulur ve devam ettirilir (Tarhan, 2015b). Güvenin olmadığı ilişkiler kişiler için hem yıpratıcı hem de yıkıcıdır (Richo, 2014). İlişkide güven eksik olduğunda, bireyler birbirlerine karşı sesini yükseltme, suçlama, sorumlu tutma gibi düşmanca davranışlar sergileyebilir (Covey & Merrill, 2016). Güvenilir bir ilişki oluşturmak, özellikle eşlerden biri ya da her ikisi güvensizlik duygusu yaşadığında, oldukça zordur (Duffey & Haberstrah, 2011). İkili ilişkilerdeki güven, geçmiş tecrübelerle şu anki etkileşimlerin tamamından oluşur. Güven oluşumunda iki faktör çok etkilidir. Bunlar eşin davranışına dair öngörülebilirlik ve tutarlılık inancıdır (Rempel ve diğ., 1985). Bu durumda eşlerden birinin geçmişinde yaşadığı olumsuz tecrübelerin, yetişkinlikte eşine karşı güvenini etkilemesi muhtemeldir. Anne ve babasından tutarsız davranışlara, istismara maruz kalan bir bireyin, eşinden de benzer davranışlara maruz kalmasıyla ilişkisindeki güven duygusu zedeleneceği düşünülmektedir.

Bağlanma stillerindeki farklılıklar, zaman içinde ilişkinin büyümesini ya da gerilemesini etkilemektedir. Daha güvenli bir şekilde bağlanmış, yüksek benlik saygısı olan bireyler ilişkideki güven duygusunun gelişmesini de olumlu yönde etkilemektedirler (Simpson, 2007a; akt. Keleş, 2018). Ancak olumsuz geçmiş yaşantılara sahip olan bireyler ise ya eşleriyle daha çok yakınlaşma ihtiyacı duyarak onun kendisiyle ilgilenmediğinden yakınıp, terk edilme kaygısı yaşarlar ve bu nedenle ilişkilerinde güvensizlik yaşarlar (Levine & Heller, 2018; Hazan & Shaver, 1987) ya da eşleriyle yeterince ilgilenmeyerek yalnız kalmayı tercih ederler (Bowlby, 2003). Böyle bir durumda birey, eşine güven duymaktan kaçınır (Levine & Heller, 2018) ve böylece eşinin de ona olan güveni zedelenebilir.

Literatürde görüldüğü gibi, çocukluk dönemi örselenme yaşantıları, bireylerin hem çocukluk hem de yetişkinlik döneminde sosyal ve ilişkisel dinamiklerini önemli ölçüde etkilemektedir. Araştırmacıların da belirttiği üzere, ihmal ve istismar yaşantılarının etkileri, yaşanan zaman diliminde kendini gösterebildiği gibi, uzun yıllar sonrasında da kendisini gösterebilmektedir (Felitti, 2002). Çocukluk dönemi istismar yaşantılarının ikili ilişkilerde güveni etkilediği gibi evlilikte öz yetkinlik inancını da olumsuz etkilediği düşünülmektedir. Evlilikte öz yetkinlik inancı, Bandura'nın sosyal bilişsel teorisine dayalı olarak, başarılı bir evlilik ilişkisi kurma ve bu ilişkiyi sürdürürebilmek için gerekli olan davranışsal becerilere sahip olma inancı olarak tanımlanmaktadır (Cihan Güngör, 2007). Evlilik ilişkileri de çiftler arasında kişiler arası iletişimi gerektiren ilişki şeklidir. Bu ilişkilerde öz yetkinliği yüksek olan bireylerin, özveri, esnek ve güvene dayalı bir ilişki yaşayacakları varsayılmaktadır. Ancak, çocuklukta yaşanan olumsuz tecrübeler, bireylerin bağlanma stillerini etkilemekte, bu da yetişkinlikte sağlıklı ilişkiler kurmalarına sebep olmaktadır. (Bartholomew & Horowitz, 1991). Bu olumsuz yaşantıların yetişkinlikte evlilik ilişkilerini olumsuz yönde etkilediğine yönelik çalışmalar mevcuttur (Nguyen, Karney, & Bradbury, 2017; Whisman, 2006).

Çubuk (2015), çocukluk örselenme yaşantısına sahip bireylerde olumsuz benlik algısının daha baskın olduğunu vurgulamaktadır. Olumsuz benlik algısına sahip olan bireylerin, öz yetkinlik düzeyinin de düşük olması beklenmektedir. Bu bireylerin, evlilikte ilişkiyi devam ettirebilmek için beklenen davranışı yerine getirebileceğine dair inancının da düşük olacağı düşünülmektedir. Literatürde yapılan araştırmalar incelendiğinde, çocukluk örselenme yaşantıları ve ikili ilişkide güven arasında yapılan bir araştırmaya rastlanılamamıştır. Ancak, bağlanma stilleri ve güven; evlilik memnuniyeti ve güven gibi konularda araştırmalara rastlanılmaktadır. Örneğin Brown'ın (2001), güvenli bağlanma ile güven arasında pozitif bir

ilişkinin olduğu ve bu iki değişkenin evlilik tutumlarını da yordadığı bulunmuştur. Asif ve Saim (2018), güvenin evlilik memnuniyeti üzerinde önemli ölçüde yordayıcı etkisi olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Literatür incelendiğinde evlilikte öz yetkinlik ile çocukluk dönemi örselenme yaşantıları arasındaki ilişkiyi inceleyen bir araştırmaya rastlanmamıştır. Ancak sosyal öz yeterlik, davranış bozuklukları ve çocukluk dönemi örselenme yaşantıları arasındaki ilişkiler araştırmacılar tarafından incelenmiştir. Yapılmış olan araştırmalarda, örneğin; Hussain ve Munaf (2012), duygusal istismara maruz kalan bireylerin öz yeterlik düzeylerinin daha düşük olduğunu; Iwaniec (2006) ve Yates (2007), istismar yaşantısına maruz kalan bireylerin, öz yetkinlik düzeylerinin düşük olduğu bulgusuna ulaşmışlardır.

Evlilik ve aile kavramları, sosyal yapının temel öğeleridir. Bu nedenle, bu konularda yapılan çalışmalar literatürde büyük önem taşımaktadır. Evlilik ilişkilerinin sağlam temeller üzerine kurulması için, eşlerin her ikisinin de birbirine karşı güven, sevgi ve saygı gibi duygularını barındırması beklenmektedir. Ancak bu duyguların temelini, erken yaşlarda atıldığı bilinmektedir. Çocuklukta istismar öyküsüne bağlı olarak yaşanan güven ve bağlanma sorununun, yetişkinlikte yakın ilişkilerde, ilişkiye/evliliğe olan güvensizlik şeklinde kendini göstermesi muhtemeldir. Bu durumun da eşlerin başarılı bir evlilik kurma ve sürdürme inançlarını olumsuz yönde etkilemesi beklenmektedir.

Evlilik süresi, evlilik şekli, cinsiyet gibi demografik değişkenlerin evlilikte öz yetkinlik ve ikili ilişkilerde güven ile ilişkisine yönelik araştırmalar incelendiğinde, evlilik süresi ve evlilikte öz yetkinlik arasında (Erus, 2013) ilişkiye rastlanmıştır. Ayrıca evlilikte öz yetkinlikle yakın ilişkisi olduğu belirtilen evlilik uyumu ile evlilik şekli (Demir Erbil & Hazer, 2018) ve evlilik uyumu ile cinsiyet (Güngör, 2007; Yıldız, 2012) arasında ilişkiye rastlanmıştır. Ayrıca, evlilik şekli ve güven arasında herhangi bir araştırmaya rastlanmazken evlilik süresi ve güven (Larzelere & Huston, 1980); cinsiyet ve güven (Çetinkaya ve diğ., 2011) arasında ilişkiye rastlanmıştır. Bu araştırmalara ilişkin bulgular tartışma kısmında açıklanmıştır.

Ayrıca daha önce yapılan araştırmalarda çocukluk dönemi travmatik yaşantılarının evlilik yaşantısına etkisine yönelik çalışmalara rastlanmaktadır (Nguyen, Karney, & Bradbury, 2017; Whisman, 2006). Ancak, Türkiye’de çocukluk dönemi örselenme yaşantılarının evli bireylerin romantik ilişkilerindeki güven ile öz yetkinlik ilişkisine yönelik herhangi bir araştırmaya rastlanılamamıştır. Konu ile ilgili araştırmanın olmaması, araştırma ihtiyacını oluşturmuştur. Bu açıdan bakıldığında, bu araştırmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Çocuk ihmali ve istismarı, alanyazında birçok farklı disiplini ilgilendiren önemli ve toplumsal bir sorundur. Son yıllarda yapılan araştırmaların çoğunda çocukların evde, okulda ve birçok alanda şiddete maruz kaldığı görülmektedir. Bu konuda önleyici veya iyileştirici çalışmaların yapılmasının bireylerin yetişkinlik yıllarında kuracakları ilişkilere etkisinin büyük olacağı düşünülmektedir. İstismarın uzun dönemde, bireyin yakın ilişkilerinde bozulmalara yol açabileceği göz önünde bulundurulduğunda, araştırmanın evli bireyler üzerinde yürütülmüş olması, aile ve çift danışmanlığı alanında araştırmalar yapan araştırmacılar için katkı getireceği düşünülmektedir. Bu amaçla araştırmada çocukluk döneminde fiziksel, cinsel ve duygusal istismara uğramanın, cinsiyetin, evlilik süresinin ve evlilik şeklinin evli bireylerin romantik ilişkilerindeki güven ve öz yetkinlik düzeylerini anlamlı bir biçimde yordayıp yordamadığı incelenmiştir.

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu araştırma, çocukluk döneminde fiziksel, cinsel ve duygusal istismara uğramanın, cinsiyetin, evlilik süresinin ve evlilik şeklinin evli bireylerin romantik ilişkilerindeki güven ve öz yetkinlik düzeylerini anlamlı bir biçimde yordayıp yordamadığını ortaya koymayı amaçlayan betimsel ve ilişkisel bir araştırmadır.

Çalışma Grubu

Araştırma 531 evli birey ile yürütülmüştür. Katılımcı grubuna ulaşmada amaçlı ve kartopu örneklem yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın %40.9’unu erkek (n=217) ve %59.1’ini kadın (n=314) katılımcılar oluşturmuştur. Katılımcıların, %2.8’i 19-25 yaş aralığında (n=15, $\bar{x}$ =22); %20.5’i 26-30 yaş aralığında (n=109, $\bar{x}$ =28); %19.0’i 31-35 yaş aralığında (n=101, $\bar{x}$ =33); %16.4’ü 36-40 yaş aralığında (n=87, $\bar{x}$ =38) ve %41.2 ‘si 41 yaş ve üzeri (n=219, $\bar{x}$ =51) yaş aralığındadır. Katılımcıların evlilik süreleri; %33.5’i 0-5 yıl

(n=178); %17.1'i 6-10 yıl (n=91); %13.7'si 11-15 yıl (n=73); %12.6'sı 16-20 yıl (n=67) ve %23.0'ı 21 yıl ve üzeri (n=122) aralığındadır. Katılımcıların, %22.4'ü görücü usulü (n=119), %77.6'sı ise flört ettikten sonra (n=412) evlendiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca katılımcıların %0.9'u ilkokul (n=5); %0.6'sı ortaokul (n=3); %7.3'ü lise (n=39); %57.4'ü üniversite (n=305); %33.7'si (n=179) lisansüstü eğitim düzeyine sahiptir.

Kullanılan Veri Toplama Araçları

Araştırmada “Çocukluk Örselenme Yaşantıları Ölçeği”, “Evlilikte Öz Yetkinlik Ölçeğinin Eşle İlişki Alt Ölçeği” ve “İkili İlişkilerde Güven Ölçeği” ile “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır.

Çocukluk Örselenme Yaşantıları Ölçeği

Bernstein ve diğ. (1994; akt., Aslan & Alparslan, 1999) tarafından, 18 yaşından önceki örselenme yaşantılarını taramaya yönelik geliştirilmiştir. Ölçeğin, Türkçeye uyarlaması Aslan ve Alparslan (1999) tarafından yapılmıştır. 40 maddelik, 5'li likert tipi bir ölçektir. Ölçeğin, fiziksel istismar, duygusal istismar ve duygusal ihmal, cinsel istismar olarak üç alt boyut vardır. Ölçeğin geçerlik çalışması için, yapı geçerliği yapılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliliği ile ilgili analiz sonucunda, kendi alt ölçekleri arasında ve Beck Depresyon Ölçeği ile ilişkilerine bakıldığında .01 anlamlılık düzeyinde korelasyonlar belirlenmiştir. Ölçeğin, güvenilirlik çalışması için Cronbach Alfa katsayısı .96; alt ölçeklerin ise .94 ile .96 arasındadır. İki yarım test güvenilirliği ise .96 olarak bulunmuştur. (Aslan & Alparslan 1999). Bu araştırma kapsamında, “Fiziksel İstismar” alt boyutu için Cronbach Alfa katsayısının .87; “Duygusal İstismar ve İhmal” alt boyutu için .91 ve “Cinsel İstismar” alt boyutu için .81'dir.

Eşle İlişkide Öz Yetkinlik Ölçeği

Ölçek, Cihan Güngör ve Özbay (2008) tarafından geliştirilmiş olan Evlilikte Öz Yetkinlik Ölçeğinin alt boyutudur. Eşle ilişkide Öz Yetkinlik Alt Ölçeği, 19 maddelik ve 5'li likert tipidir. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Ölçeğin geçerlik çalışmasında, yapı geçerliği için faktör analizi yapılmıştır. Birinci faktör yükü .49 ile .89 arasında değişen on dokuz maddeden oluşmaktadır. Birinci faktör toplam varyansın %44.95'ini açıklamakta olup, eşle ilişkileri yansıtan ifadelerden oluşmaktadır (Cihan Güngör & Özbay, 2008). Ölçeğin güvenilirlik çalışması için Cronbach Alfa katsayısı “eşle ilişkisi” alt boyutu için .96'dır. Bu çalışma kapsamında ölçeğin Cronbach Alfa katsayısı .93 olarak hesaplanmıştır.

İkili İlişkilerde Güven Ölçeği

Ölçek, Larzelere ve Huston (1980) tarafından geliştirilmiş; Çetinkaya ve diğ. (2008) tarafından geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Ölçek toplam puan olarak kullanılmakta ve 7 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte; 1 ve 2. maddeler ters yönde puanlanmaktadır. Ölçekte her bir maddeden alınan puanın toplanması ile toplam puan elde edilmekte ve alınabilecek en yüksek puan 49; en düşük puan ise 7'dir. Yüksek puanlar ilişkide güvenin yüksek olduğuna işaret etmektedir. Ölçeğin güvenilirliği ile ilgili yapılan çalışmalarda iki yarı test güvenilirliğine ait korelasyon katsayısı pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($r = .86$; $p < .001$). Ayrıca Cronbach Alfa katsayısı .89'dur (Çetinkaya ve diğ., 2011). Bu çalışma kapsamında ölçeğin Cronbach Alfa katsayısı .90 olarak hesaplanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacılar tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formunda, araştırmaya katılan evli bireylerin cinsiyeti, evlilik süresi ve evlenme şekillerini belirlemeye yönelik sorular bulunmaktadır.

Verilerin Analizi

Yıldız Teknik Üniversitesi Etik Kurulundan alınan, 28/02/2018 toplantı tarihli, 01/03/2018 tarih ve 73613421-604.01.02-E.1803010356 sayılı karara göre araştırma için, etiğe aykırı herhangi bir bulguya rastlanmadığı belirtilmiştir.

Araştırma içerisinde, hedeflenen araştırma grubu üzerinde uygulama yapmak üzere kullanılacak olan ölçme araçları ve “Bilgilendirilmiş Onam Formu” bir kitapçık haline getirilmiştir. Ayrıca ölçekler Google Formlar aracılığıyla elektronik ortamda doldurulabilecek şekilde bir link haline de getirilmiştir.

Verilerin çözümlenmesinde SPSS 21 yararlanılmıştır. Problemin çözümü için öncelikle “İkili İlişkilerde Güven Ölçeği” ve “Eşle İlişkide Öz Yetkinlik Ölçeği”nden elde edilen puanların normal dağılımda olup olmadığını belirlemek için alınan puanların basıklık ve çarpıklık katsayılarına katsayılarına bakılmıştır. Ayrıca, sistemik hatalara neden olan otokorelasyonun olup olmadığını görmek için, Durbin-Watson Testi de yapılmıştır. Sonuçları Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1.

İlişkilerde Güven ve Öz yetkinlik İçin Çarpıklık ve Basıklık Değerleri İle Durbin-Watson Testi

Değişken	n	Çarpıklık	Basıklık
İlişkilerde Güven	531	1.67	2.86
İlişkilerde Öz yetkinlik	531	1.03	.98

Değişkenler İle İlişkide Güven ve Öz yetkinlik	Durbin-Watson Testi
Fiziksel İstismar- İlişkide Güven	1.87
Cinsel İstismar- İlişkide Güven	1.97
Duygusal İstismar- İlişkide Güven	1.89
Fiziksel İstismar- İlişkide Özyetkinlik	1.90
Cinsel İstismar-le İlişkide Özyetkinlik	1.93
Duygusal İstismar- İlişkide Özyetkinlik	1.92
Cinsiyet-- İlişkide Güven	1.92
Evlilik Süresi- İlişkide Güven	1.88
Evlilik Şekli- İlişkide Güven	1.87
Cinsiyet- İlişkide Özyetkinlik	1.90
Evlilik Süresi- İlişkide Özyetkinlik	1.89
Evlilik Şekli- İlişkide Özyetkinlik	1.89

Verilerin analizinde öncelikle “İkili İlişkilerde Güven Ölçeği” ve “Eşle İlişkide Öz Yetkinlik Ölçeği”nden elde edilen puanların normal dağılımda olup olmadığını belirlemek için alınan puanların çarpıklık (Skewness) ve basıklık (Kurtosis) katsayılarına bakılmıştır. İkili İlişkilerde Güven Ölçeği için Çarpıklık (Skewness) katsayısı 1.67; Basıklık (Kurtosis) katsayısı 2.86; ve Eşle ilişkide Öz Yetkinlik Ölçeği için Çarpıklık (Skewness) katsayısı 1.03; Basıklık (Kurtosis) katsayısı .98’dir. Veri grubunda çarpıklık ve basıklık değerlerinin +2, -2 aralığında olması kabul edilebilir bir durumdur. İkili İlişkilerde Güven Ölçeği için Basıklık (Kurtosis) katsayısının 2’den fazla çıkmasının, örneklem büyüklüğü 100’den fazla (n=531) olduğu için sorun teşkil etmeyeceği literatürde bildirilmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2015). Ayrıca, otokorelasyonun olup olmadığını görmek için yapılmış olan Durbin-Watson Testinde, Fiziksel İstismar- İlişkide Güven için DW= 1.87; Cinsel İstismar- İlişkide Güven için DW= 1.97; Duygusal İstismar- İlişkide Güven için DW= 1.89; Fiziksel İstismar- İlişkide Özyetkinlik için DW=1.90; Cinsel İstismar- İlişkide Özyetkinlik için DW= 1.93 ; Duygusal İstismar- İlişkide Özyetkinlik için DW= 1.92; Cinsiyet- İlişkide Güven için DW=1.92; Evlilik Süresi- İlişkide Güven için DW= 1.88; Evlilik Şekli- İlişkide Güven için 1.87; Cinsiyet- İlişkide Özyetkinlik için DW=1.90; Evlilik Süresi- İlişkide Özyetkinlik için DW= 1.89 ; Evlilik Şekli- İlişkide Özyetkinlik için DW=1.89’dur. Durbin-Watson Testi sonucunda da otokorelasyon olmadığı görülmüştür. 1.5 – 2.5 Durbin-Watson Testi değeri, otokorelasyon olmadığını gösterir (Kalaycı, 2010).

Araştırmada, çoklu doğrusal bağlantının olup olmadığını görmek amacıyla Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Analizi gerçekleştirilmiş ve sonuçları Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2.

Fiziksel İstismar, Duygusal İstismar, Cinsel İstismar, İlişkide Güven ve Öz yetkinlik Arasındaki Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Analizi Sonuçları

Değişkenler	1	2	3	4	5
Cinsel İstismar	-	-.14**	.31**	-.20**	-.07
Duygusal İstismar		-	-.45**	.22**	.37**
Fiziksel İstismar			-	-.25**	-.20**
İlişkilerde Güven				-	.43**

İlişkilerde Özyetkinlik

** $p < .01$

Tablo 2’de görüldüğü değişkenler arasındaki korelasyon $r = -.45$ ile $r = .43$ arasında değişmektedir. Korelasyon değeri .90 ‘ın altında çıktığı için çoklu bağlantı sorunun olmadığı görülmektedir (Tabacknick & Fidell, 2015).

Araştırmada, “İkili İlişkilerde Güven” ve “Eşle İlişkide Öz Yetkinlik” bağımlı değişken olarak ele alınmıştır. Fiziksel, cinsel ve duygusal istismara uğrama ise bağımsız değişkenler olarak ele alınmıştır. Her bir alt ölçekten elde edilen puanlar, dummy (kukla) değişkeni olarak kodlanmıştır (Büyüköztürk, 2002). Bunun için; “ortalama puan $-/+1$ standart sapma” olarak hesaplanmıştır. Ortalamanın altında olan puanlar 0 (sıfır), ortalamanın üzerinde olan puanlar 1 (bir) olarak kodlanmıştır. Verileri analiz edebilmek için Basit Doğrusal Regresyon Analizi yapılmıştır. Araştırmada, anlamlılık düzeyi .05 olarak ele alınmıştır.

Bulgular

Araştırmada, çocukluk döneminde fiziksel, cinsel ve duygusal istismara uğramanın evli bireylerin romantik ilişkilerindeki güven düzeylerini anlamlı bir biçimde yordayıp yordamadığını belirlemek için doğrusal regresyon analizi yapılmış ve sonuçları Tablo 3’de gösterilmiştir. Ayrıca, Tablo 3.’de çocukluk döneminde fiziksel, cinsel ve duygusal istismara uğramaya göre evli bireylerin romantik ilişkilerindeki güven puan ortalamaları da verilmiştir.

Tablo 3.

Çocukluk Döneminde Fiziksel, Cinsel ve Duygusal İstismara Uğramanın Evli Bireylerin Romantik İlişkilerinde Güven Düzeylerini Yordamasına Yönelik Doğrusal Regresyon Analizi ve Puan Ortalamaları Sonuçları

Yordayıcı Değişken	B	Standart B	t	p	F	p	R	R ²
Sabit	43.37		90.19	.00	29.36	.00	.25	.06
Fiziksel İstismar	4.17	.25	5.42	.00				
Fiziksel İstismar		$\bar{X}$			SS			
Düşük		43.36			6.66			
Yüksek		39.19			9.74			
Yordayıcı Değişken	B	Standart B	t	p	F	p	R	R ²
Sabit	42.31		108.45	.00	20.18	.00	.20	.04
Cinsel İstismar	4.48	.20	4.49	.00				
Cinsel İstismar		$\bar{X}$			SS			
Düşük		42.31			7.60			
Yüksek		37.83			10.16			
Yordayıcı Değişken	B	Standart B	t	p	F	p	R	R ²
Sabit	39.35		68.13	.00	23.88	.00	.22	.05
Duygusal İstismar	3.69	.22	4.89	.00				
Duygusal İstismar		$\bar{X}$			SS			
Düşük		39.35			9.48			
Yüksek		43.03			7.10			

Tablo 3’de görüldüğü gibi, çocukluk döneminde fiziksel istismara uğramanın evli bireylerin romantik ilişkilerindeki güven düzeylerinin anlamlı bir yordayıcısı olduğu bulunmuştur ($R = .25$, $R^2 = .06$; $F = 29.36$, $p < .00$; $t = 5.42$, $p < .00$). Ayrıca Tablo 3’de, çocukluk döneminde fiziksel istismara uğrama düzeyi düşük

olan evli bireylerin romantik ilişkilerindeki güven puan ortalamasının ($\bar{X}=43.36$, $Ss=6.66$), çocukluk döneminde fiziksel istismara uğrama düzeyi yüksek olan evli bireylerin romantik ilişkilerindeki güven puan ortalamasından ($\bar{X}=39.19$, $Ss=9.74$) anlamlı düzeyde ($t=5.42$, $p<.00$) yüksek olduğu da görülmektedir.

Tablo 3’de görüldüğü gibi, çocukluk döneminde cinsel istismara uğramanın evli bireylerin romantik ilişkilerindeki güven düzeylerinin anlamlı bir yordayıcısı olduğu bulunmuştur ($R=.20$, $R^2=.04$; $F=20.18$, $p<.00$; $t=4.49$, $p<.00$). Ayrıca Tablo 3’de, çocukluk döneminde cinsel istismara uğrama düzeyi düşük olan evli bireylerin romantik ilişkilerindeki güven puan ortalamasının ($\bar{X}=42.31$, $Ss=7.60$), çocukluk döneminde cinsel istismara uğrama düzeyi yüksek olan evli bireylerin romantik ilişkilerindeki güven puan ortalamasından ($\bar{X}=37.83$, $Ss=10.16$) anlamlı düzeyde ($t=4.49$, $p<.00$) yüksek olduğu da görülmektedir.

Tablo 3’de görüldüğü gibi, çocukluk döneminde duygusal istismara uğramanın evli bireylerin romantik ilişkilerindeki güven düzeylerinin anlamlı bir yordayıcısı olduğu bulunmuştur ($R=.22$, $R^2=.05$; $F=23.88$, $p<.00$; $t=4.89$, $p<.00$). Ayrıca Tablo 3’de, çocukluk döneminde duygusal istismara uğrama düzeyi düşük olan evli bireylerin romantik ilişkilerindeki güven puan ortalamasının ($\bar{X}=39.35$, $Ss=9.48$), çocukluk döneminde duygusal istismara uğrama düzeyi yüksek olan evli bireylerin romantik ilişkilerindeki güven puan ortalamasından ($\bar{X}=43.03$, $Ss=7.10$) anlamlı düzeyde ($t=4.89$, $p<.00$) düşük olduğu da görülmektedir.

Araştırmada, çocukluk döneminde fiziksel, cinsel ve duygusal istismara uğramanın evli bireylerin romantik ilişkilerindeki öz yetkinlik düzeylerini anlamlı bir biçimde yordayıp yordamadığını belirlemek için doğrusal regresyon analizi yapılmış ve sonuçları Tablo 4’de gösterilmiştir. Ayrıca, Tablo 4’de çocukluk döneminde fiziksel, cinsel ve duygusal istismara uğramaya göre evli bireylerin romantik ilişkilerindeki öz yetkinlik puan ortalamaları da verilmiştir.

Tablo 4.

Çocukluk Döneminde Fiziksel, Cinsel ve Duygusal İstismara Uğramanın Evli Bireylerin Romantik İlişkilerindeki Öz Yetkinlik Düzeylerini Yordamasına Yönelik Doğrusal Regresyon Analizi ve Puan Ortalamaları Sonuçları

Yordayıcı Değişken	B	Standart B	t	p	F	p	R	R ²
Sabit	82.97		122.97	.00	18.53	.00	.20	.04
Fiziksel İstismar	4.65	.20	4.30	.00				
Fiziksel İstismar		$\bar{X}$			SS			
Düşük		82.97			5.12			
Yüksek		78.32			6.96			
Yordayıcı Değişken	B	Standart B	t	p	F	p	R	R ²
Sabit	81.32		145.44	.00	2.14	.15	.07	.00
Cinsel İstismar	2.09	.07	1.46	.15				
Cinsel İstismar		$\bar{X}$			SS			
Düşük		81.32			11.74			
Yüksek		79.23			10.27			
Yordayıcı Değişken	B	Standart B	t	p	F	p	R	R ²
Sabit	75.91		98.41	.00	73.71	.00	.37	.13
Duygusal İstismar	8.65	.37	8.59	.00				
Duygusal İstismar		$\bar{X}$			SS			

Düşük	75.91	12.72
Yüksek	84.56	9.42

Tablo 4’de görüldüğü gibi, çocukluk döneminde fiziksel istismara uğramanın evli bireylerin romantik ilişkilerindeki öz yetkinlik düzeylerinin anlamlı bir yordayıcısı olduğu bulunmuştur ($R=.20$, $R^2=.04$; $F=18.53$, $p<.00$; $t=4.30$, $p<.00$). Ayrıca Tablo 4’de, çocukluk döneminde fiziksel istismara uğrama düzeyi düşük olan evli bireylerin romantik ilişkilerindeki öz yetkinlik puan ortalamasının ($\bar{X}=82.97$, $Ss=5.12$), çocukluk döneminde fiziksel istismara uğrama düzeyi yüksek olan evli bireylerin romantik ilişkilerindeki öz yetkinlik puan ortalamasından ($\bar{X}=78.32$, $Ss=6.96$) anlamlı düzeyde ($t=4.30$, $p<.00$) yüksek olduğu da görülmektedir.

Tablo 4’de görüldüğü gibi, çocukluk döneminde cinsel istismara uğramanın evli bireylerin romantik ilişkilerindeki öz yetkinlik düzeylerinin anlamlı bir yordayıcısı olmadığı bulunmuştur ($R=.07$, $R^2=.00$; $F=2.14$, $p>.05$; $t=1.46$, $p>.05$). Ayrıca Tablo 4’de, çocukluk döneminde cinsel istismara uğrama düzeyi düşük olan evli bireylerin romantik ilişkilerindeki öz yetkinlik puan ortalaması ($\bar{X}=81.32$, $Ss=11.74$) ile çocukluk döneminde cinsel istismara uğrama düzeyi yüksek olan evli bireylerin romantik ilişkilerindeki öz yetkinlik puan ortalaması ($\bar{X}=79.23$, $Ss=10.27$) arasında anlamlı düzeyde ($t=1.46$, $p>.05$) bir farklılık olmadığı da görülmektedir.

Tablo 4’de görüldüğü gibi, çocukluk döneminde duygusal istismara uğramanın evli bireylerin romantik ilişkilerindeki öz yetkinlik düzeylerinin anlamlı bir yordayıcısı olduğu bulunmuştur ($R=.37$, $R^2=.13$; $F=73.71$, $p<.00$; $t=8.59$, $p<.00$). Ayrıca Tablo 4’de, çocukluk döneminde duygusal istismara uğrama düzeyi düşük olan evli bireylerin romantik ilişkilerindeki öz yetkinlik puan ortalamasının ($\bar{X}=75.91$, $Ss=12.72$), çocukluk döneminde duygusal istismara uğrama düzeyi yüksek olan evli bireylerin romantik ilişkilerindeki öz yetkinlik puan ortalamasından ($\bar{X}=84.56$, $Ss=9.42$) anlamlı düzeyde ($t=8.59$, $p<.00$) düşük olduğu da görülmektedir.

Araştırmada, cinsiyetin, evlilik süresinin ve evlilik şeklinin evli bireylerin romantik ilişkilerindeki güven düzeylerini anlamlı bir biçimde yordayıp yordamadığını belirlemek için doğrusal regresyon analizi yapılmış ve sonuçları Tablo 5’de gösterilmiştir. Ayrıca, Tablo 5’de cinsiyete, evlilik süresine ve evlilik şekline göre evli bireylerin romantik ilişkilerindeki güven puan ortalamaları da verilmiştir.

Tablo 5.

Cinsiyetin, Evlilik Süresinin ve Evlilik Şeklinin Evli Bireylerin Romantik İlişkilerindeki Güven Düzeylerini Yordamasına Yönelik Doğrusal Regresyon Analizi ve Puan Ortalamaları Sonuçları

Yordayıcı Değişken	B	Standart B	t	p	F	p	R	R ²
Sabit	37.92		35.36	.00	12.81	.00	.15	.02
Cinsiyet	2.57	.15	3.58	.00				
Cinsiyet		$\bar{X}$			SS			
Kadın		40.49			8.55			
Erkek		43.06			7.51			
Yordayıcı Değişken	B	Standart B	t	p	F	p	R	R ²
Sabit	40.96		81.74	.00	2.75	.10	.07	.01
Evlilik Süresi	1.18	.07	1.66	.10				
Evlilik Süresi		$\bar{X}$			SS			
0-10 Yıl		40.96			8.47			
11Yıl ve Üstü		42.14			7.96			
Yordayıcı Değişken	B	Standart B	t	p	F	p	R	R ²

Sabit	41.54		102.33	.00	.00	.99	.00	.00
Evlilik Şekli	.01	.00	.01	.99				
Evlilik Şekli			$\bar{X}$					SS
Flört			41.54					8.41
Görücü			41.55					7.61

Tablo 5’de görüldüğü gibi, cinsiyetin evli bireylerin romantik ilişkilerindeki güven düzeylerinin anlamlı bir yordayıcısı olduğu bulunmuştur ($R=.15$, $R^2=.02$; $F=12.81$, $p<.00$; $t=3.58$, $p<.00$). Ayrıca Tablo 5’de, erkeklerin romantik ilişkilerindeki güven puan ortalamasının ($\bar{X}=43.06$, $Ss=7.51$), kadınların romantik ilişkilerindeki güven puan ortalamasından ($\bar{X}=40.49$, $Ss=8.55$) anlamlı düzeyde ($t=3.58$, $p<.00$) yüksek olduğu da görülmektedir.

Tablo 5’de görüldüğü gibi, evlilik süresinin evli bireylerin romantik ilişkilerindeki güven düzeylerinin anlamlı bir yordayıcısı olmadığı bulunmuştur ($R=.07$, $R^2=.01$; $F=2.75$, $p>.05$; $t=1.66$, $p>.05$). Ayrıca Tablo 5’de, 0-10 yıl olan evli bireylerin romantik ilişkilerindeki güven puan ortalaması ($\bar{X}=40.96$, $Ss=8.47$) ile 11 yıl ve üstü evli olan bireylerin romantik ilişkilerindeki güven puan ortalaması ($\bar{X}=42.14$, $Ss=7.96$) arasında anlamlı düzeyde ($t=1.66$, $p>.05$) farklılık olmadığı da görülmektedir.

Tablo 5’de görüldüğü gibi, evlilik şeklinin evli bireylerin romantik ilişkilerindeki güven düzeylerinin anlamlı bir yordayıcısı olmadığı bulunmuştur ($R=.00$, $R^2=.00$; $F=0.00$, $p>.05$; $t=.01$, $p>.05$). Ayrıca Tablo 5’te, flört ederek evlenen bireylerin romantik ilişkilerindeki güven puan ortalaması ($\bar{X}=41.54$, $Ss=8.41$) ile görücü usulü ile evlenen bireylerin romantik ilişkilerindeki güven puan ortalaması ($\bar{X}=41.55$, $Ss=7.61$) arasında anlamlı düzeyde ($t=.01$, $p>.05$) farklılık olmadığı da görülmektedir.

Araştırmada, cinsiyetin, evlilik süresinin ve evlilik şeklinin evli bireylerin romantik ilişkilerindeki öz yetkinlik düzeylerini anlamlı bir biçimde yordayıp yordamadığını belirlemek için doğrusal regresyon analizi yapılmış ve sonuçları Tablo 6’da gösterilmiştir. Ayrıca, Tablo 6’da cinsiyete, evlilik süresine ve evlilik şekline göre evli bireylerin romantik ilişkilerindeki öz yetkinlik puan ortalamaları da verilmiştir.

Tablo 6.

Cinsiyetin, Evlilik Süresinin ve Evlilik Şeklinin Evli Bireylerin Romantik İlişkilerindeki Öz Yetkinlik Düzeylerini Yordamasına Yönelik Doğrusal Regresyon Analizi ve Puan Ortalamaları Sonuçları

Yordayıcı Değişken	B	Standart B	t	p	F	p	R	R ²
Sabit	87.84		59.06	.00	24.61	.00	.21	.04
Cinsiyet	4.95	.21	4.96	.00				
Cinsiyet			$\bar{X}$					SS
Kadın			82.89					10.76
Erkek			77.94					12.03
Yordayıcı Değişken	B	Standart B	t	p	F	p	R	R ²
Sabit	82.31		117.81	.00	8.59	.00	.13	.02
Evlilik Süresi	.2.92	.13	2.93	.00				
Evlilik Süresi			$\bar{X}$					SS
0-10 Yıl			82.31					11.02
11Yıl ve Üstü			79.40					11.89
Yordayıcı Değişken	B	Standart B	t	p	F	p	R	R ²
Sabit	81.38		143.49	.00	3.60	.06	.08	.01
Evlilik Şekli	2.27	.08	1.90	.06				
Evlilik Şekli			$\bar{X}$					SS

Flört	81.38	11.71
Görücü	79.11	10.76

Tablo 6'da görüldüğü gibi, cinsiyetin evli bireylerin romantik ilişkilerindeki öz yetkinlik düzeylerinin anlamlı bir yordayıcısı olduğu bulunmuştur ($R=.21$, $R^2=.04$; $F=24.61$, $p<.00$; $t=4.96$, $p<.00$). Ayrıca Tablo 6'da kadınların romantik ilişkilerindeki öz yetkinlik puan ortalamasının ($\bar{X}=82.89$, $Ss=10.76$), erkeklerin romantik ilişkilerindeki öz yetkinlik puan ortalamasından ($\bar{X}=77.94$, $Ss=12.03$) anlamlı düzeyde ($t=4.96$, $p<.00$) yüksek olduğu da görülmektedir.

Tablo 6'da görüldüğü gibi, evlilik süresinin evli bireylerin romantik ilişkilerindeki öz yetkinlik düzeylerinin anlamlı bir yordayıcısı olduğu bulunmuştur ($R=.13$, $R^2=.02$; $F=8.59$, $p<.00$; $t=2.93$, $p<.00$). 0-10 yıl olan evli bireylerin romantik ilişkilerindeki öz yetkinlik puan ortalaması ($\bar{X}=82.31$, $Ss=11.02$), 11 yıl ve üstü evli olan bireylerin romantik ilişkilerindeki öz yetkinlik puan ortalamasından ($\bar{X}=79.40$, $Ss=11.89$) anlamlı düzeyde ($t=2.93$, $p<.00$) yüksek olduğu da görülmektedir.

Tablo 6'da görüldüğü gibi, evlilik şeklinin evli bireylerin romantik ilişkilerindeki öz yetkinlik düzeylerinin anlamlı bir yordayıcısı olmadığı bulunmuştur ($R=.08$, $R^2=.01$; $F=3.60$, $p>.05$; $t=1.90$, $p>.05$). Flört ederek evlenen bireylerin romantik ilişkilerindeki öz yetkinlik puan ortalaması ($\bar{X}=81.38$, $Ss=11.71$) ile görücü usulü ile evlenen bireylerin romantik ilişkilerindeki puan ortalaması ($\bar{X}=79.11$, $Ss=10.76$) arasında anlamlı düzeyde ($t=1.90$, $p>.05$) farklılık olmadığı da görülmektedir.

Tartışma ve Sonuç

Araştırmanın sonucunda çocukluk döneminde fiziksel, cinsel ve duygusal istismara uğramanın evli bireylerin romantik ilişkilerindeki güven düzeylerinin anlamlı yordayıcıları olduğu bulunmuştur. Araştırmanın sonucunda, çocukluk döneminde fiziksel istismara uğrama düzeyi düşük olan evli bireylerin romantik ilişkilerindeki güven düzeylerinin, çocukluk döneminde fiziksel istismara uğrama düzeyi yüksek olanlarından anlamlı olarak yüksek olduğu bulunmuştur. Çocukluk dönemi fiziksel istismar yaşantıları, bireyin kendine olan güvenini azaltmaktadır (Aydın & İşmen, 2003). Kendine güveni olmayan bireylerin, yetişkinlikte eşlerine ve ilişkilerine de güveninin düşük olması muhtemeldir. Fiziksel istismara maruz kalan bireylerin, ayrıca duygusal ve sosyal gelişimlerinin de olumsuz yönde etkilendiği araştırmacılar tarafından vurgulanmıştır (Gökler, 2002). İlişkide güven düzeyi yüksek olduğunda, bireyler arasında, olumlu, içten ve sağlıklı iletişim, hoşgörü ve kabullenme, iş birliğine yakınlık, ilgi ve sevgi dolu bir ilişki yaşanır (Covey & Merrill, 2016). Ancak duygusal ve sosyal açıdan gelişimi olumsuz etkilenen bir bireyin, eşiyile sağlıklı iletişim kurarak, hoşgörü göstererek bu şekilde güvenli bir ilişki kurmasının daha zor olacağı düşünülmektedir. Bütün bunlar göz önünde bulundurulduğunda, çocuklukta fiziksel istismara maruz kalmış olan bireylerin kendilerini değersiz görmeleri ve bu nedenle yetişkinlikte kuracakları evlilik ya da ilişkilerde de mutsuz ve güvensiz olmaları muhtemeldir. Çünkü ikili ilişkilerde güvenin oluşması için bireyin öncelikle kendisine güvenmesinin ve olumlu bir ruh hali içinde olmasının gerektiği düşünülmektedir. Geçmişinde fiziksel istismar yaşantısı olan ve bunun olumsuz etkilerini yetişkinlikte de yaşayan bireylerin sağlıklı ve güvene dayalı ilişkiler kurması zor olacaktır.

Bu araştırmanın sonucunda, çocukluk döneminde cinsel istismara uğrama düzeyi düşük olan evli bireylerin romantik ilişkilerindeki güven düzeylerinin, çocukluk döneminde cinsel istismara uğrama düzeyi yüksek olanlarından anlamlı olarak yüksek olduğu bulunmuştur. Cinsel istismara maruz kalan çocuklar, kişiler arası iletişim kurmaktan, sosyal ilişkilerden aşırı kaçınır ya da karşılarındaki kişiye aşırı yakınlık gösterirler. Duygusal açıdan da zarar gören bu çocuklar, çocuklukta olduğu gibi yetişkinlik yıllarında da kuracakları duygusal birlikteliklerden uzak durmaya çalışırlar ya da tam tersine duygusal olarak bağlanma ihtiyacı hissederek karşılarındaki kişiden aşırı yakınlık isteyebilirler (Tackett, 2002). Bu da bireylerin güvenli bir bağ oluşturamadıklarını göstermektedir. Bu kişilerin, ya eşinden uzak durmaya çalışarak hem kendisine hem ona karşı güvensiz bir ilişki geliştireceği; ya da aşırı yakınlık kurarak kendisiyle ilgilenilmediğini düşünüp terk edilme kaygısıyla yine güvenli bir ilişki geliştiremeyeceği düşünülmektedir. Literatür incelendiğinde, çocukluk çağında cinsel istismar yaşantısı geçiren bireylerin evlilik ile ilgili olumsuz tutum ve duygularının olduğu ve evlenmek için daha uzun süre bekledikleri

bulgularına ulaşılmıştır (Larson & LaMont, 2005). Bu durum, çocukluk çağında yaşanan bu travmatik yaşantının güvensizlik, depresyon, ilişki kurmaktan kaçınma gibi muhtemel olumsuz etkilerinin, yetişkinlikte evlilik ilişkisinde de kendisini gösterebileceğini düşündürmektedir. Literatür incelendiğinde çocukluk örselenme yaşantıları ve romantik ilişkilerde güven arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ancak bu bulguları destekler nitelikte, çocukluk örselenme yaşantılarının evlilik ilişkisine etkisine yönelik çalışmalara rastlanılmıştır. Nguyen ve diğ., (2016), çocukluk döneminde istismar yaşantısına sahip olan yetişkinlerin, evlilik ilişkilerinde ilişkisel stres yaşadıklarını, fiziksel ve cinsel istismarın güvensizliği ve zayıf ilişkileri beraberinde getirdiğini belirtmişlerdir.

Bu araştırma sonucunda, çocukluk döneminde duygusal istismara uğrama düzeyi düşük olan evli bireylerin romantik ilişkilerindeki güven düzeylerinin, çocukluk döneminde duygusal istismara uğrama düzeyi yüksek olanlarınkinden anlamlı olarak düşük olduğu bulunmuştur. Diğer istismar çeşitlerinde olduğu gibi duygusal istismar yaşantısına maruz kalan çocukların, yetişkinlikte ikili ilişkide güven düzeylerinin daha düşük olması beklenmektedir. Çünkü, bağlanma kuramının da desteklediği gibi romantik ilişkilerde güven geçmiş tecrübelerden etkilenmektedir. Rempel ve diğ. (1985) romantik ilişkilerdeki güvenin, geçmiş tecrübelerden etkilendiği gibi şimdiki tecrübelerden de etkilendiğini belirtmektedirler. Bu açıdan bakıldığında, birey çocukluğunda duygusal istismar yaşantısı geçirmiş olsa bile, şu an eşiyile geçirdiği olumlu ve sağlıklı bir ilişki varsa, aralarında yine güvene dayalı bir ilişki kurulabileceği düşünülmektedir. Geller ve Porges' e (2014) göre, bireyin erken yaşlarında ebeveynleriyle güvenli bağlanmayı sağlayamaması yetişkinlik yıllarında duygusal düzensizlikleri yaşamasına neden olur. Ancak, yetişkinlik yıllarındaki ilişkilerinde güvenli bağlanma sağlanırsa güvenlik duygusunda rol oynayan beyindeki bağlar sosyal katılımı iyileşebilir (Akt: Yüksel-Şahin, 2019). Birey, çocukluk döneminde duygusal istismara maruz kalmış olsa bile zamanla bu durumun olumsuz etkilerinden kurtulabilir. Varia ve Abidin (1999), duygusal istismar ve ihmalin olumsuz etkilerinden kurtulan bireylerin, geçmişinde yaşadığı istismarın etkilerini aktif bir şekilde canlı tutanlarla kıyaslandığında daha kaliteli ilişkiler kurduğunu belirtmişlerdir. Benzer şekilde Reyome (2009), zaman içinde duygusal istismarın etkilerinden kurtulanların evlilik ilişkileri ve memnuniyetlerinin de olumlu bir şekilde değişim gösterdiğini belirtmiştir. Ayrıca, romantik ilişkideki güven duygusunun oluşumunda, istismar yaşantısının tek başına etkili olamayacağı; farklı değişkenlerin de (örneğin; sevgi, saygı, değer, önem, şefkat vb gibi) etkili olduğu düşünülmektedir.

Araştırmanın sonucunda, çocukluk döneminde fiziksel ve duygusal istismara uğramanın evli bireylerin romantik ilişkilerindeki öz yetkinlik düzeylerinin anlamlı yordayıcıları olduğu bulunmuştur. Ancak, çocukluk döneminde cinsel istismara uğramanın evli bireylerin romantik ilişkilerindeki öz yetkinlik düzeylerinin anlamlı bir yordayıcısı olmadığı bulunmuştur.

Bu araştırma sonucunda, fiziksel istismara uğrama düzeyi düşük olan evli bireylerin romantik ilişkilerindeki öz yetkinlik düzeylerinin, çocukluk döneminde fiziksel istismara uğrama düzeyi yüksek olanlarınkinden anlamlı olarak yüksek olduğu bulunmuştur. Çocukluk döneminde yaşanan istismar yaşantılarının, bireylerin ruh sağlığında ve kendilerine yönelik olumlu benlik algısı geliştirmelerinde risk faktörü oluşturduğu düşünülmektedir. Olumsuz benlik algısına sahip olan bireylerin, kendine olan güvenlerinin ve bir işi yapabileceğine dair kendine olan inancının da düşük olması muhtemeldir. Bu kişilerin ayrıca, evliliklerinde de sağlıklı bir ilişki devam ettirmek için beklenen davranışı yerine getirebileceğine dair öz yetkinliklerinin de düşük olacağı düşünülmektedir. Bu nedenle çocukluk döneminde yaşanan fiziksel istismarın bıraktığı olumsuz ruhsal etkilerin, yetişkinlikte evlilik ilişkisini sağlıklı bir şekilde sürdürme konusunda bireyin kendine olan inancını da olumsuz etkileyeceği düşünülmektedir. Ayrıca fiziksel istismar nedeni ile düşük dürtü kontrolüne sahip, anti sosyal davranışlar sergileyen bireylerin evlilik yaşantılarında, eşi ile uyumlu ilişki göstermesi beklenemez. Çünkü evlilikte öz yetkinlik, iletişime açıklık, olumsuz duyguları kontrol altına alma (Lopez ve diğ., 2007) gibi davranışsal beceriler ile açıklanmaktadır. Bu nedenle, çocukluğunda fiziksel istismar yaşantısı geçiren bireylerin, evlilik ilişkilerinde bu becerilere sahip olduğu düşünülmemektedir. Literatürde çocukluk fiziksel istismar yaşantıları ile evlilikte öz yetkinlik arasında ilişkiye yönelik bir araştırmaya rastlanılmamıştır.

Bu araştırma sonucunda, çocukluk döneminde cinsel istismara uğrama düzeyi düşük olan evli bireylerin romantik ilişkilerindeki öz yetkinlik düzeyleri ile çocukluk döneminde cinsel istismara uğrama düzeyi yüksek olan evli bireylerin romantik ilişkilerindeki öz yetkinlik düzeyleri arasında anlamlı olarak bir farklılık bulunmamıştır. Soğucak (2009) yaptığı araştırma sonucunda, cinsel istismar geçmişi bulunan bireylerin, ileriki yaşlarında, karşı cinsle olan bakış açısında ve özgüveninde zorluklar yaşadığını vurgulamıştır. Zara-Page (2004a), cinsel istismar öyküsü bulunan bireylerin, yetişkinlikte ilişkilerini sürdürmede, partnerleri ile cinsel uyumlarında sorunlar yaşadıkları ve bunun sonucunda sık sık ayrılık ya da boşanma yaşadıkları bulgusuna ulaşmıştır. Bu sonuçlar göz önünde bulundurulduğunda, çocukluk dönemi cinsel istismar yaşantılarının evlilikte öz yetkinliği negatif yönde anlamlı bir şekilde yordaması beklenmektedir. Ancak, çocukluk dönemi örselenme yaşantılarının çoğunluğunu enest vakalar oluşturmakta ve genellikle bu vakalar gizli kalmaktadır (Çavlin Bozbeyoğlu, 2009). Toplumda çok sık görülen bir durum olmasına rağmen saklandığı için cinsel istismar vakalarının %5-%10'u bilinmektedir (Turhan, Sangül, & İnandı, 2006). Çünkü cinsel istismarı bildirmek, gerek çocuklar gerekse yetişkinler için oldukça zordur. İstismar edilen bir çocuk ya da yetişkin, toplumun bakış açısından ve sosyal olarak damgalanmaktan kaçtığı için konuyu anlatmaktan tamamen kaçınabilir. Bu nedenle bu araştırmada da, cinsel istismar yaşantılarına yönelik sorularda katılımcıların istismar yaşantılarını gizlemiş olabilecekleri bir olasılık olarak düşünülmektedir. Ayrıca, çocukluk döneminde cinsel istismar yaşantısına maruz kalmak her ne kadar ruh sağlığı için risk faktörü oluştursa da sosyal destek, güçlü kişilik özelliği, baş etme becerileri gibi bireylerin sahip olduğu koruyucu faktörler de göz önünde bulundurulduğunda, bu durumun ileride, çocukluk çağı travmalarının olumsuz etkileri ile baş etmeyi kolaylaştırabileceği ve bireyi olumsuz etkilerinden koruyabileceği düşünülmektedir. Literatür incelendiğinde evlilikte öz yetkinlik ile çocukluk cinsel istismar yaşantıları arasındaki ilişkiyi inceleyen bir araştırmaya rastlanılamamıştır.

Bu araştırma sonucunda, çocukluk döneminde duygusal istismara uğrama düzeyi düşük olan evli bireylerin romantik ilişkilerindeki öz yetkinlik düzeyleri, çocukluk döneminde duygusal istismara uğrama düzeyi yüksek olanlarınkinden anlamlı olarak düşük olduğu bulunmuştur. Bu bulgu, literatürdeki bilgilerle tutarlılık göstermemektedir. Yapılan araştırmalar yetişkinlikte ortaya çıkan depresyon, intihar, bağımlılık ve kaygı bozuklukları gibi birçok psikolojik problemin, çocuklukta maruz kalınan duygusal istismara dayandığını göstermiştir (Young & Widom, 2014). Çocukluk örselenme yaşantılarının, bireyin öz güveninde ve benlik algısında olumsuz etkisi göz önünde bulundurulduğunda, duygusal istismar yaşantılarının evlilikte öz yetkinliği negatif yönde anlamlı bir şekilde yordaması beklenmektedir. Duygusal istismara uğrayan bireylerin güvensiz bağlanmaya sahip oldukları literatürde sıklıkla vurgulanmaktadır (Tackett, 2002). Güvensiz bağlanan bireyler ya ilişki kurmaktan kaçınırlar ya da terk edileceği korkusuyla kendilerini baskı altında hissederek evliliklerinde yaşadıkları sorunların üstesinden gelebilmek için eşlerine karşı daha fedakar ve sorun çözmede etkili başa çıkma stratejileri kullanabilirler. Bunlar, evlilikte öz yetkinliği yüksek bireylerin sahip olduğu özelliklerdir (Cihan Güngör, 2007). Bu nedenlerle çocuklukta duygusal istismara maruz kalan bireylerin, yetişkinlikte evliliklerine de zarar geleceği kaygısıyla var olan bütün kaynaklarını harekete geçirerek evliliklerini başarılı bir şekilde devam ettirdiği inancına sahip olabilecekleri düşünülmektedir. Ancak literatürde duygusal istismar yaşantıları ve evlilikte öz yetkinlik arasındaki ilişkiye yönelik bir araştırmaya rastlanılamamıştır. Yapılan araştırmaların genellikle duygusal istismar yaşantıları ile evlilikte uyum, öz yetkinlik, kişiler arası ilişkilere yönelik olduğu görülmüştür. Bu araştırma sonuçları da birbirinden farklı bulgular göstermektedir. Tencer (2002), yaptığı araştırma sonucunda, duygusal istismara uğrayan bireylerin kişilerarası ilişkilerinde, duygusal istismara uğramayanlara göre daha yetersiz oldukları bulgusuna ulaşmıştır. Koçmarlar ve Akbağ (2018), anne ve babadan algılanan duygusal istismarın sosyal öz-yeterliğin yordanmasında anlamlı bir katkıda bulunmadığını tespit etmişlerdir. Bu nedenle, farklı örneklem gruplarından toplanan veriler ile duygusal istismar ile evlilikte öz yetkinlik arasındaki ilişkinin incelenmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın sonucunda, cinsiyetin evli bireylerin romantik ilişkilerindeki güven düzeylerinin anlamlı bir yordayıcısı olduğu; ancak araştırmanın sonucunda, evlilik süresinin ve evlilik şeklinin, evli bireylerin romantik ilişkilerindeki güven düzeylerinin anlamlı yordayıcıları olmadığı bulunmuştur. Bu araştırma sonucunda erkeklerin romantik ilişkilerindeki güven düzeylerinin, kadınların romantik ilişkilerindeki güven düzeylerinden anlamlı olarak yüksek olduğu bulunmuştur. Larzelere ve Huston (1980), yapmış

oldukları araştırmanın sonucunda, kadınların güven düzeylerinin erkeklerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çetinkaya ve diğ. (2011) ise yapmış oldukları araştırmanın sonucunda, erkeklerin güven düzeylerinin kadınlardan daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmış ve bunu kültürel özelliklere vurgu yaparak açıklamışlardır. Larzelere ve Huston (1980) özellikle yakın ilişkilerde evli kadınlara yüklenen en temel özelliklerin “iyi niyet”, “dürüstlük” olduğunu belirtmişlerdir. Buna bağlı olarak Çetinkaya ve diğ. (2011), sadakat, evcimenlik ve namus gibi kavramların kadınların güvenilirliğini tanımladığını ve erkeklerin de bu açıdan bakarak kadınları daha güvenilir bulduklarını belirtmişlerdir. Literatür incelendiğinde farklı sonuçlara rastlanılmaktadır. Çetinkaya ve diğ. (2011), Keleş (2018) erkeklerin güven düzeylerinin kadınlardan yüksek olduğu sonucuna ulaşmışken; Larzelere ve Huston (1980) kadınların güven düzeylerinin erkeklere oranla daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Bu araştırma sonucunda evlilik süresinin romantik ilişkilerdeki güveni anlamlı şekilde yordamadığı sonucuna ulaşılmıştır. İkili ilişkilerde güven, geçmiş deneyimlerden ve şimdiki tecrübelerden oluşmaktadır. Bu nedenle ikili ilişkilerde güvenin oluşmasının zaman alabileceği düşünüldüğünde, eşlerin birlikte geçirdikleri zaman ile birbirlerini daha iyi tanıyarak daha çok güvenmeleri beklenmektedir. Ancak ikili ilişkilerde güvenin, yalan söylememe, tutarlılık, samimiyet, bireyin kendine olan güveni, dürüstlük, açıklık ile ilişkili olabileceği düşünüldüğünde; bunların ilişkide var olmasının çiftler arasında güvenli bir ilişki kurulmasına yardımcı olacağı düşünülmektedir. Eğer bu faktörler ilişkide oluşmamışsa geçen zamanın ilişkide güveni tek başına sağlamasının zor olduğu düşünülmektedir. Covey ve Merill (2016), eşler arasında güvenin olumlu, içten ve sağlıklı iletişim ile ve birbirlerine olan yakınlıklarıyla ilişkili olduğunu belirtmişlerdir. Bu durumda, geçirilen süreden çok eşler arasındaki samimiyetin ve dinamiğin önemli olduğu literatürce de desteklenmektedir. Bu durumda ikili ilişkilerde güven ile evlilik süresi arasında kesin bir farklılık olmadığı söylenebilir. Literatürde ise bu iki değişken arasındaki ilişkiye yönelik olarak, Larzelere ve Huston (1980), yeni evli bireylerin daha uzun süredir birlikte olan bireylerle kıyaslandığında, daha fazla güven düzeyine sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bu araştırma sonucunda evlilik şeklinin romantik ilişkilerdeki güveni anlamlı şekilde yordamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bireylerin yaşam boyu kendilerini etkileyecek olan eş seçimi ve evlilik kararını vermeleri son derece kritiktir. Evlilik öncesinde eşlerin birbirini yakından tanınması ve bir ilişkiyi deneyimlemelerinin oldukça önemli olduğu düşünülmektedir. Romantik ilişkilerdeki güvenin oluşması için bireylerin birbirini tüm yönleriyle tanınması ve tutarlı davranışlarını görmesi gerekmektedir. Bu nedenle flört edip birbirini tanıyan insanların evliliklerinde güven duygusunun daha yüksek olması beklenmektedir. Ancak, araştırmacılar güvenin üç bileşenden oluştuğunu belirtmiştir. Bunlar; kişinin kendisi, karşılıklı etkileşimde bulunduğu diğer kişi ve aralarındaki mevcut durumun getirdiği özelliklerdir. Bu bileşenlerden herhangi biri değiştiğinde kişinin, başkasına güvenmekle ilgili düşüncesi, bakış açısı, duyguları ve davranışlarının da değiştiği belirtilmiştir (Hardin, 2003; akt. Keleş, 2018). Bu nedenle, flört ederek ya da görücü usulüyle evlenen bireylerde eşler, iyi niyetli ve dürüst kişilik özelliklerine sahipse ve aralarında olumlu iletişimin hakim olduğu bir ilişki mevcutsa güven ilişkisinin de kurulabileceği düşünülmektedir. Bu araştırma grubunda da eşlerin evlilikten ve birbirinden beklenti düzeylerinin karşılanmış olması, ilişkilerinde güven düzeylerinde anlamlı bir farklılık oluşmamasına neden olmuş olabilir. Hem görücü usulü hem de flört ederek evlenen bireylerde, partnerlerini tanıyarak güvene dayalı bir ilişki oluşturmuş olabilecekleri düşünülmektedir. Literatürde bu iki değişken arasındaki ilişkiye yönelik bir araştırma rastlanılmamıştır.

Araştırmanın sonucunda, cinsiyetin ve evlilik süresinin evli bireylerin romantik ilişkilerindeki öz yeterlik düzeylerinin anlamlı yordayıcıları olduğu bulunmuştur. Ancak, evlilik şeklinin evli bireylerin eşle ilişkilerindeki öz yeterlik düzeylerinin anlamlı bir yordayıcısı olmadığı bulunmuştur. Bu araştırma sonucunda, kadınların romantik ilişkilerindeki öz yeterlik düzeylerinin, erkeklerin romantik ilişkilerindeki öz yeterlik düzeylerinden anlamlı olarak yüksek olduğu bulunmuştur. Lopez ve diğ. (2007) tarafından, evlilik ilişkilerine uygulanan öz yeterlik, eşiyile açık iletişim kurma, ilişki kurma yeteneğine olan güven, eşinin kırgınlık ya da kırgınlıklarına destek sağlama yeteneği olarak kavramsallaştırılmıştır. Ayrıca yapılan çalışmalar incelendiğinde, ilişkilerde öz yeterlik inancı arttıkça problem çözme yeterliliği (Doherty, 1981b); birbirine ve ilişkiye uyum düzeyi, ilişki memnuniyetinin (Lopez & Lent, 1991) arttığı bulguları görülmüştür. Yani evlilikte öz yeterlik inancının yüksek olması için bireylerin olumlu iletişim kurma

becerisinin, etkili problem çözme inancının, eşyle uyum düzeyinin yüksek olması beklenmektedir. Literatür incelendiğine, kadınların erkeklere oranla bir problem karşısında daha olumlu iletişim gösterdikleri (Taştan, 1996); problem çözme yeteneklerinin erkeklere oranla daha yüksek olduğu (Beştepe, Erberk, Saatçioğlu, & Eradamlar, 2010) görülmektedir. Bu bulgulardan hareketle, kadınların evlilikte öz yetkinlik inançlarının erkeklerden daha yüksek olması açıklanabilir. Literatürde Erus (2013) tarafından yapılan araştırmada evlilikte öz yetkinliğin eşle ilişki alt boyutu ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Literatürde evlilikte öz yetkinlik ile yakından ilişkisi olduğu belirtilen (Güngör, 2007) evlilikte uyum ile cinsiyet arasındaki ilişkiye yönelik araştırmalara rastlanmaktadır. Yıldız (2012), araştırmasının sonucunda cinsiyetin evlilik uyumunu yordadığını bulmuştur.

Bu araştırma sonucunda, evlilik süresi 0-10 yıl olan evli bireylerin romantik ilişkilerindeki öz yetkinlik düzeyleri, 11 yıl ve üstü evli olan bireylerin romantik ilişkilerindeki öz yetkinlik düzeylerinden anlamlı olarak yüksek olduğu da bulunmuştur. Evliliğin ilk yıllarında, bireylerin etkili problem çözebileceklerine dair inançlarının yüksek olduğu, zaman içinde çocuk sahibi olma ve büyüyen çocukların ve bu nedenle değişen hayatın da getirdiği farklı sorumluluklar ile birlikte eşlerin problem çözebileceklerine dair inançlarının, etkili iletişim kurma çabalarının da düşebileceği düşünülmektedir. Özellikle çocukların evlilik, eğitim gibi nedenlerle evden ayrıldıkları bu dönemlerde, eşler kendilerini amaçsız hissedebilirler. Canel (2007) tarafından “boş yuva sendromu” olarak da adlandırılan bu dönemde, eşlerin evlilikte öz yetkinliklerinin düşmesi beklenebilir. Literatürde araştırma sonucunu destekleyen sınırlı sayıda araştırmaya rastlanmıştır. Erus (2013), eşle ilişkili öz yeterlik inancının, yeni evli bireyler lehine anlamlı farklılık gösterdiği bulgusuna ulaşmıştır.

Bu araştırma sonucunda, evlilik şeklinin evli bireylerin romantik ilişkilerindeki öz yetkinlik düzeylerinin anlamlı bir yordayıcısı olmadığı bulunmuştur. Evlilikte yetkinlikten bahsedebilmek için çiftler arasında iletişim becerilerinin sağlam, yakınlık derecesinin yüksek olması beklenmektedir. Bu ilişkinin geleneksel yollarla yapılacak evliliklerle kurulabileceği gibi flört ettikten sonra kurulacak evliliklerde de oluşturulabileceği düşünülmektedir. Bu araştırma bulgusu hem görücü usulü ile hem de flört ettikten sonra evlenen katılımcıların, evlilik sürecinde eşlerini tanıyarak iletişim kurabildiklerini ve sorunlarını çözmede etkili başa çıkma yöntemlerini kullanabildiklerini göstermektedir. Bu bulgunun olası nedenlerinden birisi, katılımcıların büyük bir çoğunluğunun eğitim düzeyinin üniversite ve üstü olmasından kaynaklanabilir. Literatürde, evlilikte eş öz yetkinliği ile evlenme şekli arasındaki ilişkiye yönelik bir araştırmaya rastlanılamamıştır. Ancak, evlilikte uyum ve evlenme şekline ilişkin çalışmalarda flört ederek evlenen bireylerin daha evlilik uyumlarının olduğunu belirten araştırmalar olduğu gibi (Demir Erbil & Hazer, 2018); bu iki değişken arasında anlamlı bir fark olmadığını belirten araştırmalar da mevcuttur (Demiray, 2006).

Genel olarak araştırma bulguları ve literatürdeki çalışmalar göz önünde bulundurulduğunda, çocukluk dönemi yaşantılarının hem çocukluk dönemini, hem de yaşamın diğer dönemlerini etkilediğini söylemek mümkündür. Çocukluk çağında yaşanan travmaya bağlı olarak psikolojik, fizyolojik, sosyal ve duygusal açılardan pek çok sorun ortaya çıkmakta; müdahale edilmediğinde de bu sorunlar yetişkinlik yıllarına kadar süregelmektedir. Bu durum, bireylerin kişiler arası sağlıklı ilişkiler kurmasına, evlilik ya da romantik ilişkilerinde doyum veren ilişkilere sahip olmasına karşın risk faktörü oluşturmaktadır. Evlilik ilişkilerinin, travmatik yaşantıların tekrar ortaya çıkmasında önemli unsur oluşturduğu düşünülmektedir. Evlilikle beraber, bireyler yeni ilişkiler kurmaktadır. Çocukluk döneminde yaşanmış olan olumsuz yaşantılar, eşle olan ilişki içinde yeniden anımsanabilmektedir. Çocukluk çağında, istismar yaşantısına maruz kalan ve bu yaşantıların olumsuz etkilerinden kurtulamayan bireylerin, eşlerine yönelik duygusal ve fiziksel yakınlık kurmaları, sevgi, güven ve bağlılık duymaları zor olabilir. Bu durumun eşyle çatışmalara ve anlaşmazlıklara zemin hazırlaması muhtemeldir. Eşler arasında güvenli ve sağlıklı bir ilişkinin kurulabilmesi için, travmanın süregelen etkilerinden kurtulmak son derece önemlidir. Ayrıca, çocukluk döneminde fiziksel, cinsel ve duygusal istismara uğramanın dışında evli bireylerin romantik ilişkilerindeki güven ve özyetkinlik düzeylerini etkileyebilecek başka birçok değişken olabilir. Örneğin; bireyin psikolojik dayanıklılığa/yılmazlığa (Masten, 2001; Newman, 2005); iletişim becerilerine, stresle başa çıkma becerilerine (Yüksel-Şahin, 2009), güvengeniğe (Voltan, 1980), problem çözme becerilerine (Yıldız-Köseoğlu, 2006) sahip olup olmadığına; umutlu olup olmadıklarına ve sosyo ekonomik düzeylerine

(eğitim düzeyi, meslek, ekonomik gelir vb gibi) ve diğer başka birçok değişkene bağlı olabilir. Konu psikoloji ve insan olunca, sahip olunan özellikleri etkileyen birçok öge olacaktır. Bu araştırmada, farklı genetik özelliklere, farklı çevresel koşullara ve farklı biyolojik özelliklere sahip olan evli bireyler üzerinde yapıldığı için elde edilen bulgular da farklı olmuştur. Ayrıca, çalışma grubumuzu oluşturan bireylerin %90'ı üniversite mezunu olup, orta ve üst ekonomik düzeye sahip olan bireylerden oluşmaktadır. Bu çalışma grubu da, araştırma sonuçlarımızı etkilemiş olabilir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır.

- Araştırmada, çocukluk döneminde yaşanan ihmal ve istismar yaşantıları, Çocukluk Örselenme Yaşantıları Ölçeği'ne ilişkin katılımcıların beyanları doğrultusunda analiz edilmiştir. Katılımcıların travmatik deneyimlerini hatırlamamaları ya da belirtmemeleri çocukluk örselenme yaşantılarına ilişkin eksik veriler oluşturabilir.
- Çocukluk örselenme yaşantıları, uygulanan ölçme aracındaki sorular kapsamında ölçülmüş ancak, travmanın süresi, uygulayan kişi ya da katılımcının bu kişi ile bağı hakkında detaylı değerlendirmelere ihtiyaç duyulmaktadır.
- Bu araştırmada, enest yaşantılara yönelik olarak bir analiz yapılmamıştır. Enest, aile içinde yaşanan örselenme yaşantılarıdır. Çocuklar güven ilişkisini ilk olarak aile içinde kurmaktadır. Bu travmatik yaşantının, yetişkin yıllarında bireyin kuracak olduğu ilişkilere daha çok zarar vereceği düşünülmektedir. Bu açıdan eneste maruz kalan katılımcıların dahil olduğu ayrıca bir araştırmanın yapılmasının literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
- Son olarak, araştırmada veriler hem elektronik ortamda Google Formlar aracılığıyla hem de bir kitapçık haline getirilerek toplanmıştır. Verilerin toplanmasında iki farklı format kullanılmıştır. Bu durumun araştırma sonuçlarını etkileyebilir.

Bu araştırmanın bulguları ışığında gelecekte yapılacak olan araştırmalar için bazı öneriler sunulabilir. Bunlar;

Öneriler

- Türkiye'de yapılan araştırmalar incelendiğinde öz yetkinlik alanında pek çok araştırmaya rastlanılmakta ancak, evlilikte öz yetkinlik konusunda sınırlı sayıda araştırma bulunmaktadır. Bu açıdan düşünüldüğünde, evlilikte öz yetkinliğin ilişkilendirildiği farklı değişkenlerle yapılacak yeni araştırmalara ve farklı örneklem gruplarından elde edilecek yeni bulgulara ihtiyaç duyulmaktadır.
- Benzer şekilde ikili ilişkilerde güven kavramında da literatürde sınırlı sayıda araştırma mevcuttur. Eşle güven ilişkilerini ya da flört döneminde güven ilişkilerini, farklı örneklem gruplarında da incelemeye ihtiyaç duyulmaktadır.
- Bu araştırmanın çalışma grubunu oluşturan katılımcıların %57.4'ü üniversite, %33.7'si lisansüstü eğitim düzeyine sahiptir. Farklı eğitim düzeyine sahip örneklem gruplarında farkındalık düzeyinin de farklı olabileceği düşünüldüğünden araştırma bulgularında değişikliğe sebep olup olmadığını görebilmek amacıyla yapılacak olan farklı araştırmalara da ihtiyaç duyulmaktadır.
- Evlilik yaşantılarına yönelik literatürde pek çok araştırmaya rastlanmaktadır. Çocuklukta yaşanan örselenme yaşantılarının, bireylerin hem evliliklerini hem de kendi çocuklarıyla ilişkilerini olumsuz yönde etkilediği düşünülmektedir. Bu bireyler genellikle çocuklukta yaşadıkları bu olumsuz tecrübeleri yok saymaktadırlar. Ancak bu travmatik yaşantıların yalnız içinde bulunulan zaman diliminde değil yetişkinlikte de olumsuz etkileri göz önünde bulundurulduğunda; yetişkinlikte bu durumu yok saymak yerine uygulanacak iyileştirici müdahalelerin faydalı olacağı düşünülmektedir.

- Ayrıca evlilik ve aile danışmanlığı kapsamında, çocukluk örselenme yaşantılarına maruz kalan bireylerin farkındalığını arttırmak, evlilik öncesinde geçmişten gelen travmatik yaşantılarını çözmelerini ve evliliğe hazır bulunuşlarını ve evlilikte öz yetkinlik inançlarını arttırmak amacıyla iyileştirici müdahaleler uygulanabilir veya eğitim programları geliştirilebilir.

References

- Akbaş, T. (2001). Kız ve erkek çocuklarda cinsel istismar. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(7), 58–75.
- Aslan, H. & Alparslan, N. (1999). The validity, reliability and factor structure of the childhood trauma questionnaire among a group of university students. *Turkish Journal of Psychiatry*. 10(4), 275–285.
- Asif, A. & Saim, St. (2018). Trust and Marital Satisfaction among Single and Dual Career Couples. <https://medcraveebooks.com/view/Trust-and-Marital-Satisfaction-among-Single-and-Dual-Career-Couples.pdf> (Mayıs 9, 2020).
- Aydın, O. & İşmen, E. (2003). 18-25 yaş grubu erkeklerde çocukluk çağı örselenme yaşantısının incelenmesi. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*. 18, 7-20.
- Bartholomew, K. & Horowitz, L. (1991). Attachment styles among young adults: A test of four-category model. *Journal of Personality and Social Psychology*. 61(2), 226-244.
- Baş, E. & Cengiz, E. (2018). Üniversite öğrencilerinin evlilik ve aileyi anlamlandırma biçimleri: Karadeniz teknik üniversitesi örneği. *İmgelem*. 2, 1-23.
- Beştepe, E., Erbek, E., Saatçioğlu, Ö., Özmen, H. A., & Eradamlar, N. (2010). Psikiyatrik yardım talebi olan, olmayan ve boşanma aşamasındaki çiftler arasında cinsiyet yönünden uyum, problem çözme becerisi, boyun eğici davranış ve öfke tutumunun karşılaştırılması. *Nöropsikiyatri Arşivi*, 47(1), 15-22.
- Bowlby, J. (2003). *Attachmentandloss: Attachment*. New York: Basic Books.
- Brown, D. (2001). [The relationship between attachment styles, interpersonal trust, and the marital attitudes of college students](https://scholarship.shu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2668&context=dissertations) <https://scholarship.shu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2668&context=dissertations> (Mayıs 9, 2020).
- Büyüköztürk, Ş. (2002). Faktör analizi: Temel kavramlar ve ölçek geliştirmede kullanımı. *Eğitim Yönetimi Dergisi*, 32, 470-483.
- Canel, A. N. (2007). *Ailede problem çözme, evlilik doyumu ve örnek bir grup çalışmasının sınanması*, Doktora tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Cihan Güngör, H. (2007). *Evlilik doyumunu açıklamaya yönelik bir model geliştirme*. Doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Cihan Güngör, H. & Özbay, Y. (2008). Evlilikte öz yetkinlik ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*.3(29), 79-93.
- Covey, S. R. & Merrill, R. R. (2016). *Güven her şeyi değiştiren tek şey*. (Çulpan, Çev.). İstanbul: Varlık Yayınları.
- Çavlin-Bozbeyoğlu, A. (2009). Türkiye’de enest sorununu anlamak. Özet rapor. *Nüfusbilim Derneği ve Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu*.
- Çetinkaya, E., Kemer, G., Bulgan, G., & Tezer, E. (2008). İkili ilişkilerde güven ölçeğinin geçerlik ve çalışmaları, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(29), 65-74.
- Çubuk, O. C. (2015). *The roles of childhood trauma, personality characteristics, and interpersonal problems on psychological well-being*. Master thesis. Middle East Technical University, Ankara.
- Demir Erbil, D. & Hazer, O. (2018) Çalışan bireylerin evlilik uyumlarının incelenmesi, *International Journal of Eurasian Education and Culture*. 5, 99-116.
- Demiray, Ö. (2006). *Evlilikte uyumun demografik özelliklere göre incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dicle Üniversitesi, Diyarbakır.
- Doherty, W. J. (1981b). Cognitive processes in intimate conflict: II. Efficacy and learned helplessness. *The American Journal of Family Therapy*. 9(2), 35-44.

- Durmuşoğlu, N. & Yıldırım Doğru, S. (2006). Çocukluk örseleyici yaşantılarının ergenlikteki yakın ilişkilerde bireye etkisinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15, 237-246.
- Duffey, T. & Haberstroh, S. (2011). Helping couples reconnect: Developing relational competencies and expanding World views using the enneagram personality typology. http://counselingoutfitters.com/vistas/vistas11/Article_25.p (Mayıs 9, 2020).
- Erus, S. M. (2013). *Evliliğin bireylerin problem çözme becerilerinin ve ilişkilerde akılcı olmayan inançlarının evlilikte öz yeterliklerini yordaması*, Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Felitti, V. J. (2002). The relationship of adverse childhood experiences to adult health: Turning gold into lead. <https://www.capc-coco.org/wp-content/uploads/2016/08/the-relationship-of-adverse-childhood-experiences-to-adult-health-turning-gold-into-lead.pdf> (Mayıs 9, 2020).
- Freud A. (2003). *Çocuklukta normallik ve patoloji* (Çeviri. AN Babaoğlu). İstanbul, Metis Yayınları.
- Friedrich, W., Fisher, J., Dittner, Carrie A. & Acton, R. (2001). Child sexual behavior inventory: Normative, psychiatric and sexual abuse comparisons. *Child Maltreatment*, 6(1), 37-49.
- Geçtan E. (1993). *Psikanaliz ve sonrası*, 5. basım. İstanbul, Remzi Kitabevi.
- Geller, S. M. & Porges, S. W. (2014). Therapeutic presence: Neurophysiological mechanisms mediating feeling safe in therapeutic relationships. *Journal of Psychotherapy Integration*, 24(3), 178-192.
- Gladding, S. T. (2013). *Psikolojik danışma, kapsamlı bir meslek* (Çev. Ed: N. Voltan-Acar). Ankara: Nobel Yayın.
- Gökler I. (2002). Çocuk istismarı ve ihmali: Erken dönem stresin nörobiyolojik gelişime etkisi. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 9(1), 47-57.
- Hazan, C. & Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(3), 511-524.
- Hussain, S. & Munaf, S. (2012). Perceived father acceptance-rejection in childhood and psychological adjustment in adulthood, *International Journal of Business and Social Science*, 3(1), 149-156.
- Iwaniec, D. (2006). *The emotionally abused and neglected child: Identification, assessment and internation a practice handbook*, JohnWileySon, Ltd, England.
- Kalaycı, Ş. (2010). *SPSS Uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. Ankara: Asil Yayınevi.
- Kalkan, M. & Ersanlı, E. (2008). The effects of the marriage enrichment program based on cognitive-behavioral approach on the marital adjustment of couples. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 8(3), 965-986.
- Kalkan, M. & Yalçın, İ. (2012). *Evlilik öncesi dönem ve romantik ilişkiler*. M. Kalkan ve Z. Hamamcı. (Ed.) Evlilik Öncesi Psikolojik Danışma. (ss.1-7). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Keleş, A. (2018). *Evlilik kalitesi ile affetme, ikili ilişkilerde güven ve mizah tarzları arasındaki ilişkilerin incelenmesi*, Yüksek lisans tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur.
- Keskin, G. & Çam, O. (2005). Çocuk cinsel istismarına psikodinamik hemşirelik yaklaşımı. *Yeni Symposium Dergisi*, 43(3), 118-125.
- Koçmarlar, H. & Akbağ, M. (2018). Ergenlerin anne baba ve öğretmenlerinden algıladıkları duygusal istismarın öz-yeterlikleri üzerindeki yordayıcı etkisi üzerine bir inceleme. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(15), 1323-1360.
- Larson, J.H. & LaMont, C. (2005). The relationship of childhood sexual abuse to the marital attitudes and readiness for marriage of single young adult woman. *Journal of Family Issues*, 26(4): 415- 430.
- Larzelere, R. E. & Huston, T. L. (1980). The dyadic trust scale: Toward understanding interpersonal trust in close relationships, *Journal of Marriage and The Family*, 42(3), 595-604.

- Levine, A. & Heller, R. (2018). *Bağlanma: Aşk bulmanın ve korumanın bilimsel yolları*. (Ebrar Güldemler, Çev.). İstanbul: Aganta Kitap.
- Lopez, F. G. & Lent, R. W. (1991). Efficacy-based predictors of relationship adjustment and persistence among college students. *Journal of College Student Development*, 32(3), 223-229.
- Lopez, F. G., Morua, W. & Rice, K. G. (2007). Factor structure, stability, and predictive validity of college students' relationship self-efficacy beliefs. *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, 40(2), 80-96.
- Masten, A. S. (2001). Ordinary magic: resilience processes in development. *American Psychologist*, 56(3), 227-238.
- Newman, R. (2005). APA's resilience initiative. *Professional Psychology: Research and Practice*, 36(3), 227-229.
- Ngyuen, T. P., Karney, B. R. & Bradbury, T. N. (2016). Childhood abuse and later marital outcomes: Do partner characteristics moderate the association? *Journal of Family Psychology*, 31(1), 82-92.
- Özgüven, İ. E. (2000). *Evlilik ve aile terapisi*. Ankara: PDREM Yayınları.
- Pines, A.M. (1996). *Coupleburnout: Causesandcures*. New York: Routledge
- Polat, O. (2007). *Tüm boyutlarıyla çocuk istismarı: Tanımlar*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Rempel, J. K., Holmes, J. G., & Zanna, M. P. (1985). Trust in close relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 49(1), 95-112.
- Reyome, N.D. (2009). Childhood emotional maltreatment and later intimate relationships: Themes from the empirical literature. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 19(2): 224-242.
- Richo, D. (2014). *Güven duygusu*. (M. Koç, Çev.). Kuraldışı Yayınları.
- Soğucak, H. (2009). Çocuk istismarı ve ihmâli. <http://www.cocukistismarinionleme.org> (Mayıs 9, 2020).
- Tackett K. K. (2002). The health effects of child abuse: Four pathways by which abuse can influence health. *Child Abuse Neglect*, 26, 715-29.
- Tarhan, N. (2015b). *Kadın psikolojisi*. İstanbul: Nesil Yayınları.
- Taştan, N. (1996). *Inter Spousal Communication in a Problem Solving Situation*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Tencer, H. L. (2002). Verbal and emotional abuse as predictors of change in close friendship in early adolescence. *Society For Research in Adolescence*, 4, 771-779.
- Turhan, E., Sangün, Ö. & İnandı, T. (2006). Birinci basamakta çocuk istismarı ve önlenmesi. *Sürekli Tıp Eğitim Dergisi*, 15(9), 153- 157.
- Varia, R. & Abidin, R. (1999). The minimizing style: Perceptions of psychological abuse and quality of past and current relationships. *Child Abuse and Neglect*, 23, 1041-1055.
- Volcan, N. (1980) *Grupla atılabilirlik eğitiminin bireyin atılabilirlik düzeyine etkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Whisman, M. A. (2006). Childhood trauma and marital outcomes in adulthood. *PersonalRelationship*, 13(4), 375-386.
- Yates, T. M. (2007). The developmental consequences of child emotional maltreatment: A neuro developmental perspective. *Journal of Emotional Maltreatment*, 7(2), 9-34.
- Yıldız, Y. (2012). *İlişkiye İlişkin İnançların Evlilik Uyumunu Yordaması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Muğla Sıtkı Kocaman Üniversitesi, Muğla.
- Yıldız Köseoğlu, A. (2006). Ebeveynin sorun çözme becerisini geliştirmeye yönelik deneysel bir çalışma. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 24, 231-244.

Young, J. C. & Widom, C. S. (2014). Long-term effects of child abuse and neglect on emotion processing in adulthood. *Child Abuse and Neglect*, 38, 1369-1381.

Yüksel-Şahin, F. (2019). *Psikolojik danışmanlar için el kitabı*. Ankara: Nobel.

Zara-Page, A. (2004a). Cinsel istismara bağlı travma: psikolojik tedavi süreci ve ilkeleri. *Türk Psikoloji Yazıları*. 7(14), 15–21.

In the decision dated 01/03/2018 no:73613421-604.01.02-E.1803010356 issued by Yıldız Technical University Ethical Board in its meeting on 28/02/2018, the Board declared that their review did not reveal any unethical finding for the research. Furthermore, the researchers complied to all the rules specified in "Higher Education Institutions Scientific Research and Publication Ethics Directive "and did not perform any of the "Actions Against Scientific Research and Publication Ethics" given in the second part of the directive.